

LUVIAN NUORISOSEURA

Vuotta

1895–1995

LUVIAN NUORISOSEURAN SATAVUOTINEN TAIVAL 1895–1995

*Luvian Nuorisoseuran vaiheista, sen syntyajoista
tähän päivään, perustuen laadittuihin
pöytäkirjoihin, muistiinpanoihin ym. tietoihin.*

*Koonnut: Helena Jokinen
ATK:lla tallentanut: Heikki Jokinen*

Julkaisija: Luvian Nuorisoseura ry, 1995

Teljän Konttorikone Ky
Merirepro Oy, 1995

ISBN 952-90-6933-2

POIMINTOJA
100–VUOTISTAIPALEEN
TOIMINNASTA.

1895

Kuten tunnettua alkoi nuorisoseuraliike etelä–pohjanmaalta levitä ympäri Suomen. Ensimmäinen Nuorisoseura perustettiin vuonna 1881.

Luvian Nuorisoseura, joka lukeutuu maakuntamme vanhimpiin nuorisoseuroihin, perustettiin vuonna 1895. Aloitteen seuran perustamiseksi teki lukkarin apulainen Juho Aleksanteri Heinonen, myöhemmin hän toimi poliisina Luvialla. Perustava kokous pidettiin Uuden Langin talossa Hanninkylässä sunnuntaina 28 huhtikuuta 1895. Seuran, joka sai nimekseen Luvian Nuorisoseura, tehtäväksi määriteltiin nuorison tapojen parantaminen, jota kuvastaa sekin, että mainitaan seura perustetuksi ehdottoman raittiuden pohjalle. Sivumennen mainittakoon, että talousneuvos K.F. Homeri (ent. Holmberg), jonka kotona kokous pidettiin, oli kertonut, että hän kansakoulupoikana uteliaana kuunteli kokouksen kulkua ja raittiuspöytäkirjaa sitä hyväksyttäessä. Kun vaadittiin, että jäsenten tulisi olla ehdottomasti raittiita tai ainakin hyvin kohtuullisia, niin Artturi Hollmén oli siihen vastannut "Kohtuus on aika päivin kuull Kokemäe jokke". Mitään muuta hän ei sano muistavansa kokouksen kulusta. Toiminnan suuntaviivoista mainittakoon, että kokouksia päätettiin pitää joka kolmas viikko ja jokaiseen kokoukseen tulisi valmistaa keskustelukysymys jota suunnitella sitten pitkään vuosien varrella toteutettiin.

Ennen tätä perustamiskokousta oli edellä mainittu Juho Heinonen pitänyt oma-aloitteisesti maksullisen iltaman Sundin kartanossa saman vuoden

Maarianpäivänä. Hän oli Pyrkijä-lehdestä saanut tällaisen virikkeen. Täten oli jo pieni pääomakin vastaperustetulle seuralle. Seuraavana tämän kokouksen pöytäkirja niin kuin se silloin oli kirjoitettu:

Pöytäkirja tehty perustavaisessa Nuorisoseuran kokouksessa Luviällä Uuden Langin talossa Sunnuntaina Huhtikuun 28 päivänä 1895.

1. pykälä

Koska nyt oli tässä kappelissa Lukkarin apulainen Juho Aleks Heino­nen pitänyt yhden Iltahuvit sanotun seuran toimeenpanemiseksi ja nyt kuulutuksen kautta kutsunut kokoon yleisöä keskustelemaan ja päättämään jos olisi perustettava joku seura, kuin olikin nyt tullut saapuville yleisöä jo enemmän Nuorta kansaa jonka tähden aloitettiin toimitus seuraavaisesti: Puheenjohtaja J.A.Heinonen teki kysymyksen olisiko perustettava seura ja mikä seura olisi perustettava tuli yhden ja toisen ehdotuksen perästä päätökseksi, että perustetaan seura jonka nimeksi pannaan Nuorisoseura, ehdottomalla Raittius haara osastolla ja vaikka seuran nimeksi pannaan nimeksi Nuorisoseura oli yleisön mielipide että seura ottaa myös jäsenekseen vanhoja erittäikin kunniajäseniksi, toivoin seuran paremmin pysyvän pystyssä nyt ensi aluksi kuitenkin.

2. pykälä

Sitten tapahtui seuran jäsen kirjoitus joita paikalla merkittiin yhteensä 19 ja jotka valikoitsivat keskuudestaan 5 henkisen komitean tekemään seuralle sääntö ehdotusta johon tulivat valituiksi kappalainen Heikki Hermonen, J.A. Heinonen, Wilhelm Mäkinen ja Neidit Anna Nordlund ja Aino Wanha Esko. Seuraava seuran kokous päätettiin pitää Helluntain keskimmäis pyhänä elikä Kesäkuun 4 päivänä, jolloinka jäsenet pyysivät Lukkarin apulaisen J.A. Heinosen tilaisuuteen hankkimaan huoneen jonka hän myös otti toimittaakseen

Luviällä Huhtikuun 28 päivänä 1895

*J.A. Heinonen
jäsenkunnan puolesta*

Kokous pidettiin edellä sovittuna aikana kesäkuun 4 päivänä Kunnanhuoneella, jossa luettiin perustavan kokouksen valitseman toimikunnan sääntöehdotus kokoukselle. Siinä määriteltiin seuran toimintaa ja sen järjestäytymistä koskevat seikat sekä jatkuvassa toiminnassa esille tulevat asiat. Tässä mainittakoon sääntöehdotuksen 2 ja 3 pykälä.

2. pykälä

Seuran jäseneksi pääsee jokainen hyvämaineinen henkilö, kuin on täyttänyt 16 ta ikävuottansa, suorittamalla seuran Rahastoon 1m: vuosimaksuksi ja on hänellä sitten kokouksissa seuran asioita käsiteltäessä puhevalta ja oikeus päätöksiä ym. tehtäissä ottaa osaa niiden ratkaisemiseen yhdellä äänellä. Vuosikokouksen päätöksen mukaan voidaan kunniajäseniksi seuraan nimittää myös henkilöitä, jotka seuran tarkoitusperää suuremmassa määrässä edistävät. 23

3. pykälä

Jokaisen seuran jäseneksi otetun henkilön nimi kirjoitetaan seuran nimikirjaan ja jäsenmaksun suoritettuaan annetaan hänelle "Jäsenmerkki" joka oikeuttaa hänen ottamaan osaa seuran keskusteluihin ja päätöksiin sekä kaikkiin julkisiin kokouksiin, tilaisuuksissa joissa yleisöllä on sisäänpääsymaksu nauttivat seuran jäsenet Sisäänpääsymaksusta alennusta sen mukaan kuin Johtokunta määrää.

Kokouksessa valittiin myös väliaikainen toimikunta seuran asioita hoitamaan. Äänestyksen tuloksena sai toimikunta seuraavan kokoonpanon: Nestor Heinilä, Wilho Rinne, Wilhelm Mäkinen, Viktor Iso-Löytty, Kustaa Melliin, Anni Nordlund, Aino Esko ja Fiina Löytty. Tässä kokoonpanossa väliaikainen toimikunta hoiti vastaperustetun seuran asioita pitäen vuoden 1895 aikana kolme kokousta ja tammikuussa 1896 vuosikokouksen. Tässä kesäkuun kokouksessa päätettiin mm. että vuosijuhla pidetään kesällä ja on otettava huomioon, ettei lepopäivä tule häirityksi. Pöytäkirja ei kerro kesän toiminnasta mitään, mutta arvata saattaa, että maksullisia iltahuveja on ollut, koska kunnanisät olivat panneet merkille, että rahaa virtaa seuran kassaan.

Syyskuun kokouksessa valittiin Torpan poika Wilho Rinne edustamaan Nuorisoseuraa Kunnan kokouksessa 23.9. jossa päätetään kunnassa

pidettävistä tanssi- ym. huveista kunnan vaivaiskassaan maksettavasta prosentista ja pyytämään vapautusta kyseisestä maksusta. Kunnan isät huomasivat, että rahaa virtaa ansiottomasti vastaperustetun seuran kassaan liian helpolla. Vapautusta ei kuitenkaan myönnetty ja päätettiin tehdä valitus Läänin Kuvernöörille, mutta tuloksesta pöytäkirjat eivät kerro.

Samassa kokouksessa päätettiin "hakea seura Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseuran Haaraosastoksi ja pyydetään Läänimme Herra Kuvernööriä vahvistamaan sääntöehdotuksemme".

Seuraava kokous joka pidettiin 8.10.1895 kumosi edellisessä kokouksessa tehdyn ehdotuksen Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseuraan liittymisestä. Näin jäi Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseuraan liittyminen ja Satakunta tuli takäläisten Nuorisoseurojen keskusmaakunnaksi. Kokouksessa 13.10.1895 päätettiin mm. että hankitaan yksi huone lukutupaa ja kokouksia varten jota sitten valtuutettiin hankkimaan J.A. Heinonen ja Wilho Rinne, "jotka vuokratkoon huoneen kohtuullista hyyryä vastaan".

Väliaikainen toimikunta piti vielä 5.1.1896 vuosikokouksen. Silloin oli jo vuokrattuna huone Sittlahden kylässä entisessä puuseppä Andrellin asunnossa jossa tämä vuosikokous pidettiin. Huoneuston omisti Kustaa Aksel Grönlund. Lukutupaan tilattiin ja suurimmaksi osaksi saatiin kustantajilta lahjoituksina huomattava määrä erilaisia aikakausi-, päivä- ja ammattilehtiä.

Mainittakoon tässä ne lehdet, jotka silloin sinne tulivat:

Aamun airut, Kasvatusopillisia sanomia, Kodin ystävä, Kansan lehti, Kansan ystävä, Kirkolliset sanomat, Kunnalliset sanomat, Koti ja yhteiskunta, Metsän ystävä, Maitotalouslehti, Maanmies, Merimiehen ystävä, Pyrkijä, Peltomies, Suomen kalastuslehti, Suomen teollisuuslehti, Terveystoimituslehti, Työmies ja kirkollinen kuukausilehti Vartija. Tiedettiin myös luvatuksi Uusi Suometar.

Päätettiin kääntyä esimiehen kautta pyynnöllä seuraavien sanomalehtien: Auran, Aamulehden, Kyläkirjaston kuvalehden sekä A että B sarjassa, Rauman lehden, Satakunnan ja Sanomia Porista toimituksien puoleen siinä toivossa, että Nuoriseura maksaa postimaksun ja arvoisat toimitukset sillä ehdolla lahjoittaisivat lehtensä.

Ei varmuudella tiedetä, eivätkä pöytäkirjat kerro tuliko lehtiä näin paljon, mutta on todennäköistä, että niitä oli alkuaikoina kuitenkin tullut runsaasti, koska sata vuotta sitten oli mahdollista, ettei kaikkiin koteihin tullut sanomalehtiä eikä ainakaan montaa eri lajia. Todennäköisesti lehdet olivat alkuaikoina olleet paljon luettuja. Myöhemmin lukuhalu oli vähentynyt, koska kokouksissa keskustelukysymyksinä esiintyi mm. että mitä olisi tehtävä lukusalin käytön vilkastuttamiseksi.

Tänä samana vuonna sai seura kunnan hoidossa olevan lainakirjaston haltuunsa. Se sijoitettiin samaan lukusaliin ja seuran vahtimestari oli samalla myös kirjaston hoitajana. Myöhemmin vuonna 1898 Juho Aho valittiin lainakirjaston hoitajaksi 15 markan vuosipalkalla.

1896

Vuosi 1896 olikin vilkas toiminnan vuosi. Silloin oli puheenjohtajana eli esimiehenä Wilho Rinne. Vanhemmat luvialaiset hänet vielä muistavatkin. Sihteerinä oli kirkon vartijana toiminut Wilhelm Mäkinen. Kokouksia päätettiin pitää toistaiseksi joka kolmas viikko ja kokousten alkavan kello kolmelta jälkeen puolenpäivän. Silloin ehdittiin jo iltapäivällä harrastusten pariin.

19.1.1896 seuralle perustettiin oma käsinkirjoitettu sanomalehti "Sarastus", joka sitten on ilmestynyt vuosien mittaan toisina vuosina enemmän ja toisina vähemmän. Ikävä vaan, että lehden numeroista on jäljellä vain muutama kappale. Ne ovat vuosien saatossa hävinneet. Lehteen jäsenet kirjoittivat kertomuksia, sekä kaikenlaisia kuvauksia elämän eri aloilta kukin taitonsa mukaan. Lehdelle valittiin aina toimikunta, joten sen ilmestyminen oli taattu. Mainittakoon, että ensimmäiseen toimitukseen tulivat J. A. Heinonen ja Nestori Alinen päätoimitukseen, Anna Nordlund, Hilda Brander ja Olga Wikstedt aputoimitukseen. Toimitukseen valittiin toimittajat vuosikokouksissa. Ensikerran lehti ilmestyi maaliskuun 25 päivänä 1896.

1897

Seuralle ostettiin 7 päivänä maaliskuuta 1897 oma huoneisto, jossa tähän asti oltiin oltu vuokralla. Tämä oli sen ajan tarpeisiin nähden erittäin sopiva. Huoneistoa suurennettiin vuosien kuluessa useita kertoja. Talo

maksoi 1000 markkaa. Seuralla oli omia rahoja 666 mk ja loput lainattiin Luvian Säästöpankista. Talossa oli keskellä isonlainen salihuone – tai pirtiksi taidettiin sellaista nimittää – ja toisessa päässä pieni kamari ja keittiö, sekä toisessa päässä sauna eteisineen. Myöskin siinä oli navettarakennus, ehkä muitakin ulkorakennuksia. Osa huoneista vuokrattiin tai toisinsanoen annettiin vahtimestarin käyttöön ehdolla, että hän huolehtii siivouksesta ja lämmityksestä.

1898–1899

Talo kävi kuitenkin pian ahtaaksi ja 1898 suunniteltiin talon laajennusta, mikä myös hyväksyttiin. Suunnitelman mukaan vanhan rakennuksen jatkoksi rakennettiin juhlasali 7 sylvää (12.467 m) pitkä ja 6 sylvää (10.686 m) leveä. Vanhoissa muistiinpanoissa mainitaan, että ravintolahuoneen ja näyttämön välissä oli ns. "härkvaunu" jonka seinille ripustettiin päällysvaatteet. Syyskesällä 1901 saatiin sali sellaiseen vaiheeseen, että voitiin ajatella "koeajelua" niin kuin pöytäkirjassa mainitaan. Sellainen iltama pidettiinkin 11 päivänä elokuuta 1901. Näyttämö tähän saliin tehtiin aina väliaikaisesti suurella kangasseinällä eristetyksi, joka sitten kimpsuineen kampsuineen lykättiin seinän viereen näytelmän päätyttyä, jotta tanssitila salissa suurenisi. Vuonna 1902 saatiin hankituksi näyttämölava. Talon laajennukseen valittu toimikunta sai samalla tehtäväkseen hankkia tarpeelliset varat tehtävän toteuttamiseksi. Samoin päätettiin mm. silloin kun näyttämö oli saatu valmiiksi, että flikat saavat hankkia uuden esiripun. Siitä huolimatta, vaikka olosuhteet olivat puutteelliset, näytelmiä oli jo esitetty alkuaikojen viisi vuotistaipaleella. Mm. 1896 seuran ensimmäisessä iltamassa oli esitetty näytelmä "Postikonttorissa". Innostus näytelmien harjoitteluun ja esittämiseen oli suurta, siitäkin huolimatta vaikka tilat olivat ahtaat. Suuriakin näytelmiä esitettiin kuten "Murtovarkaus" ja "Tukkijoella" sekä monenlaisia kuvaelmia. Siihen aikaan nuorisolla ei ollut harrastusmahdollisuuksia niin kuin nykyään. Siihen, mikä oli mahdollisuuksien rajoissa, paneuduttiin todenteolla.

Tämä seurahuone oli käytössä aina vuoteen 1928 saakka, jolloin ryhdyttiin rakentamaan nykyistä Tasalaa. Tulkoon vielä mainitukseksi jälkipolville tiedoksi Seurahuoneen sijainti. Talo sijaitsi ahtaalla tontilla puolittain Muuvimäkeen johtavan tien päällä. Sen siirtoa suunniteltiin Ryssämäkeen, mutta varojen puutteessa asia raukesi. Satakunnan Nuorisoseurain Liiton

50-vuotisjulkaisussa mainitaan, että tämä oli ensimmäinen nuorisoseuran-talo maakunnassa.

Kokouksessa 4 päivänä maaliskuuta 1899 keskusteltiin seuran esimiehen Wilho Mäkisen esittämästä kysymyksestä, olisiko seuran pidettävä hengellinen iltama. Päätettiin, että iltama pidetään. Toimikuntaan suostuivat vapaaehtoisesti herrat Wilho Mäkinen ja Kaarlo Numminen sekä neiti Aina Suontaka, joiden huoleksi jätettiin kaikki iltamaa koskevat hommat. Pöytäkirjojen kertoman mukaan Severi Taimi piti iltamissa uskonnollis-siveellisaiheisia esitelmiä, puheita ja keskustelukysymysten alustuksia. Hän oli tämän aiheisen ohjelmapuolen ylläpitäjä.

1895–1900 vuosien aikana perustettiin seuraan haaraosastoja kuten Raitti-us–Käsityö- ja Lauluosastot sekä Urheilu ja Puhujaklubi sääntöineen. Puhujaklubi oli toiminnassa ainakin vuonna 1897, siellä pidettiin puheita ja esitelmiä, joita sitten yhdessä arvosteltiin. Ohjelma kokouksissa ja huveissa tuntui yleensä olevan hyvä. Yhteislauluja laulettiin paljon, välillä joitakin lauluja kaksiäänisestikin. 21.2.1897 seuran kokouksen ohjelmasta mainittakoon pöytäkirjan mukaan mm. " Sitten laulettiin laulut: Oi sinä korkia kuningasten kuningas jne. kaksiäänisesti, Wienan rannalla yksiäänisesti sekä Arvon mekin ansaitsemme kaksiäänisesti". Vähän myöhemmin vuosina oli mieskööriä ja kvartetteja sekä torvisoittoa, tosin vain yhdellä sellaisella. Pöytäkirjoista ei selviä, oliko lukkarin apulainen näitten johdossa vai kuka lie ollut. Monologia (yksinpuhelua) myös silloin sanotaan esitetyn. Keskustelukysymyksiä alustuksineen, jotka silloin olivat pohjustuksia, oli silloin melkein joka kokouksessa.

Palokunnan perustamistakin paikkakunnalle jo silloin vakavasti suunniteltiin, mutta jätettiin sentään vielä "pöydälle", koska se kysyi varoja liikaa. Myöskin sunnuntaikoulu-ajatus herätettiin v. 1896 seuran kokouksissa. Opettajien hankinta viiteen kylään oli jo alulla, mutta kirjoista ei selviä, olivatko koulut toiminnassa. Näissä piti olemaan paitsi uskonnon opetusta myöskin luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Myös varttuneemmalle nuorisolle pidettiin kirkonkylän koulun opettajien johdolla oppikursseja. Nämä olivat toiminnassa jo aikaisemmin vuosina 1888 ja 1889.

Paljon oli suunnitelmia hyvien asioiden toteuttamiseksi. 23.8.1896 keskusteltiin urkuharmonin hankkimisesta Kansakoululle ja päätettiin pitää saman vuoden marraskuussa Huvi-iltama ja tuloista toinen puoli annet-

taisiin urkuharmonin ja toinen puoli lainaston hyväksi. Arpajaisia pidettiin, niistä saatiin tuloja, koska arpajaisvoitot saatiin kerättyä ilmaiseksi. Kokouksissa valittiin aina henkilöt, jotka sitten saivat hoitaa arpajaiset keräyksineen. Lupa arpajaisiin pyydettiin Hänen Ylhäisyydeltään Suomen Kenraalikuvernööriltä ja tehtävään valittiin seuran esimies suutari Wilho Rinne useamman kerran ja kävihän siellä muitakin lupaa pyytämässä mm. Wilho Mäkinen, Sandra Seppä, Nestor Heinilä ym. seuran toimihenkilöitä. Kokoukset ja huvitilaisuudet alkoivat aina laululla ja päättyivät karkeloon.

Edellä poimintoja viime vuosisadalta vuosilta 1895–1899. Alkuvuodet olivat toiminnan vuosia, kiitos johtohenkilöiden ja kaikkien seuran jäsenten.

1900

Siirtykäämme tälle vuosisadalle. Seuran toiminta jatkui entiseen tapaan, kokouksia pidettiin samoin huvi-iltamia. Tapaninpäivän iltamat olivat tulleet jo tavaksi. Vuoden 1900 toiminta alkoi vuosikokouksella 14.1 ja alkavaa toimikautta varten valittiin virkailijat:

3. pykälä

Wirkailijoiksi alkavaa toimikautta varten valittiin: Esimieheksi polisikonstaapeli J.A. Heinonen, varaesim. suutari K. Nummela, Kirjuriksi neiti Aina Tommila, Rahastonhoitajaksi N. Sookari, Johtokunnan jäseniksi: Työmies W. Nordvall, neiti Sandra Nordvall, suutarit: K. Nurminen ja W. Rinne

5. pykälä

Huvitoimikuntaan, joiden tulee koko vuoden ajan pitää vireillä huvi hommat, sekä valmistella ohjelmaa jokaiseen seuran toimimaan tilaisuuteen, kuitenkin niin, että he ovat oikeutut pyytämään apua muilta, keneltä hyväksi näkevät – valittiin herrat K. Seppälä, W. Ruuti ja I Langi. Huvitoimikunnan tulee myöskin alistaa ehdotuksensa Seuran tai Johtokunnan harkittavaksi, sekä antaa toiminnastaan kertomus.

6. pykälä

Lausuttiin kiitos sanoja eroaville sekä eroavilta virkailioilta ja toivottiin että alkavana vuonna yhä innokkaammin aatteen eteen työskenneltäisiin. Kokous jatkui muilla asioilla. Eroava pöytäkirjuri Wilho Rinne halusi

pöytäkirjan viimeisessä pykälässä julkituoda ajatuksiaan seuran toiminnasta:

10. pykälä

Näin nyt päättyessä aikakauden jonka olen ollut Luvian Nuorisoseuran pöytäkirjurina tahdon tässä viimeisen pöytäkirjan viimeisessä pykälässä tehdä pikkasen tilastoa. Olen sen ajan kuluessa kirjoittanut pöytäkirjoja yht. 17 joiden pykälä määrä yhteensä on 72 ja jotka täyttävät tämän pöytäkirjan 20 sivua. Todellakin pieni määrä siihen verraten mitä edellisinä vuosina on ollut. Esim. seuran ensimmäisenä vuotena jolloin silloinen kirjuri sai kirjoittaa kokonaista 53 sivua tätä kirjaa. Tästä siis nähdään että seuran toiminta on ollut laimea. Toivon että minun seuraajani kirjurina taas saisi vilkkaamman ja virkeämmän toimintavuoden.

Seuran kustannuksella päätettiin ostaa joukko Kyläläisten kirjasia jaettavaksi vähävaraisimpiin koteihin, määräksi arvioitiin 200 kpl. Keskusteltiin myös sanomalehtikirjallisuuden levittämistä syrjäseutujen vähävaraisten keskuuteen. Päätettiin myöntää seuran varoista korkeintaan 25 markkaa käytettäväksi apurahoina sanomalehti Satakunnan köyhimmille tilaajille. Satakunnan toimitukselta päätettiin pyytää tietoa, millä hinnalla toimitus puolestaan myöntää lehtiä tähän tarkoitukseen. Valittiin henkilöt asiaa perille viemään.

Talon vahtimestarin paikka oli avoinna, koska edellinen oli sanonut kontrahtinsa irti. Siihen oli hakenut vain yksi henkilö, räätäli Juho August Lindén. Hänet valittiin ehdolla, että hän siistii ja lämmittää huoneet omilla puillaan ja kustantaa valaistuksen muulloin paitsi huvitilaisuuksiin. Vuokra on 1 markka kuukaudessa.

Esimies ilmoitti kunnallislautakunnan piirimiehen tehneen muistutuksia seuran huoneustoa vastaan. Muistutukset katsottiin aiheettomiksi. Huomautus oli tapahtunut edellisen vahtimestarin aikana ja ehkä se oli syynä "kontrahdin" irtisanomiseen.

Monenlaisista asioista kokouksissa keskusteltiin mm. omenapuun myymisestä josta pöytäkirjan 7. pykälä kertoo:

7. pykälä

Ehdotti esimies eikö olisi myytävä seuralle kuuluvaa omenapuuta koskapa ei siitä nykyisessä kunnossaan, ole seuralle mitään hyötyä. Päätettiin kuitenkin antaa sen olla paikallaan "kaunistuspuuna".

1901

Huoneuston laajennuksen ja korjauksen kustannusten suorittamiseksi päätettiin pitää arpajaiset kesällä. Keskusteltiin juopuneiden huvi-iltoissa esiintymisestä, kuitenkin ei muutamien asianhaarojen johdosta mitään päätöksiä tehty, vaan pidettiin keskustelu vastauksena kysymykselle. Keskusteltiin myös tupakanpolton kieltämisestä kokonaan seuran huoneustossa.

Seura oli saanut pikku-joululahjaksi vastaanottaa maamme hallitsija taulun. Lahjoittaja tuntematon.

1902

Nuorisoseuran kunniajäseniksi päätettiin pyytää herra Emil Lyytinen ja rouva M. Lyytinen, kansakoulunopettajatar neiti Hanna Carlsson, Tilalliset V.M. Iso-Ruuti ja V. Vähä-Ruuti. Helmikuun iltamissa esitettiin näytelmä "Avioliiton sankari". Pöytäkirjassa mainitaan, että hyvästi se sujuikin ja yleisö riensi illan hauskuudesta kotiansa kohti soittajien marssin soidessa. Oli iltamissa muutakin ohjelmaa, oli mieskvartetti ja kuplettilaulajakin ja tietysti karkeloa. Retkiä tehtiin mm. Kuivalahden nuorisoseura oli kutsunut vieraakseen ja päätettiin ottaa kutsu vastaan ja mennä sinne kävellen. Olivat varmaan hauskoja retkiä nuorisolle.

1903

Luvian Nuorisoseura päätettiin jakaa piireihin, sillä jos koko seurasta valitaan toimikunta niin esim. Niemen- ja Peränkyläläisillä on niin pitkä matka etteivät voi toimia, esim. näytelmäkappaleissa ym. semmoisissa, jotka tarvitsevat harjoitusta. Vaan kun seura jaetaan piireihin, voivat kukin piiriläiset omassa kylässään harjoitella ohjelmansa valmiiksi ja sitten esittää sen iltamassa seuran talolla. Niinmuodoin jaettiin seura neljään piiriin: Niemenkylänpiiri, kuuluu Niemenkylä; Kirkonkylänpiiri, kuuluu keskikappeli; Luodonkylänpiiri, kuuluu Luodonkylä; Peränkylänpiiri, kuuluu Peränkylä, Korpi, Mikolan ja Lemlahdenkylät. Kustakin piiristä valittiin kaksi henkilöä, jotka kutsuvat piiriläiset kokoon ja ilmoittavat koska on toimittava iltama.

Iltama Häntääkärsivien hyväksi päätettiin pitää laskiaissunnuntaina. Iltamat pidettiin ja tulot olivat hyvät. Päätettiin lähettää puhdas tulo, 112 mk, Ouluun Toht. Relanderille hänen toimitettavaksi nälkäseuduille.

Alkuvuosien kokouksissa pohdittiin mm. miten lehmät saataisiin paremmin lypsämään, keskusteltiin eläinten räkkäyksistä ja mikä on kyökkipiian tehtävä – johon vastaukseksi tuli, että hänen tulee pitää puhtautta ja järjestystä yllä. Miksi naiset käyttävät esiliinoja – se on suojaava ja muotihulluutta. Myöskin työttömyys puhutti.

Helatorstaina päätettiin pitää iltama, mutta katsottiin sopivaksi muodostaa se kävelyretken tapaiseksi. Juhlapaikaksi hyväksyttiin ns. Pinkkijärvi, tarkoittaa luultavasti Pinkjärveä. Retket olivat suosittuja ja kävellen silloin mentiin, koska muita mahdollisuuksia ei ollut.

1904

Vuonna 1904 tärkeimpänä toimenpiteenä oli palokaluston ja soittokoneen hankkiminen seuralle sekä arpajaisten pito varain hankkimiseksi näihin. Niinpä syyskuun 4. päivänä pidetyssä kokouksessa 3. pykälä kuuluu:

Tehtiin kysymys olisiko heti hankittava seurahuoneelle palokalusto ja jokin soittokone jotka kokous katsoi tarpeelliseksi heti hankkia. Valittiin 4 henkinen komitea niitä hankkimaan. Valituksi tulivat Akseli ja Semmi Heinilä, Väinö Sookari ja Kaarlo Holmberg. Arpajaislupaa valtuutettiin anomaan Hänen Ylhäisyytensä Kenraalikuvernöörin luona seuran esimies suutari Wilho Rinne.

Kokouksessa 10.4 ilmoitettiin, että seuran Vahtimestari on eroitettava pois seuran yhteydestä koska hänessä lääkärin lausunnon mukaan on keuhkotautia. Päätettiin sanomalehdessä ilmoittaa paikka avoimeksi. Virkaan oli yksi hakija, lisäksi Lehtonen, jonka kokous hyväksyi "pidettäväksi".

Pykälä 7

Seurasi sitten keskusteltavaksi: Josko olisi perustettava lauluseura? Tarpeelliseksi se katsottiin, sillä laululla luultiin voitavansa, toteuttaa jo edellisen kysymyksen toivomus: Saada Nuorisoseura unestaan heräämään sen jäsenissä heräämään uutta intoa ja innostusta ja niin lauluseura päätettiin perustaa. Väinö Sookari, Semmi Heinilä, Kustaa Marttila ja Anna Seppä määrättiin listoilla lauluseuraan jäseniä pyytämään.

Saman vuoden erään johtokunnan kokouksen 2. pykälä kuuluu:

Päätettiin ostaa Wilho Rinnelle joka on toiminut seuran esimiehenä 5 vuotta muistoksi nikkelinen kahvikalusto. Johtokunta myönsi siihen seuran varoista käytettäväksi 21 markkaa, johon useat yksityiset lupasivat lahjoituksia.

1905

Vuonna 1905 15. päivänä tammikuuta keskusteltiin ison saïin muurin laittamisesta ja katsottiin se tarpeelliseksi ja päätettiin se ensi syksyksi laittaa. Päätöstä toteuttamaan valittiin Akseli Heinilä, Semmi Heinilä ja Vilho Löytty, joiden tulee ensin katsoa ja kuulustella kumpi tulee aikaa voittaen halvemmaksi muuriko vai kamiina.

Helmikuun 12 päivänä keskusteltiin 10-vuotispäivän vietosta 28.4.. Toisena päivänä huhtikuuta pidetyn kokouksen pöytäkirjan 5. pykälässä mainitaan: "Päätettiin ostaa sylkilaatikko seurantalolle. Tätä toteuttamaan valittiin taloudenhoitaja".

Avustuspyyntöjä vuoden aikana on tullut useita esim. Korkeakosken nuorisoseuralta, lista palautettiin koska seura oli pienissä varoissa. Muiltakin seuroilta kiellettiin avustus.

Seuran 10-vuotisjuhlaa ei pidettykään perustamispäivänä 28.4 vaan se siirrettiin elokuun kuudenteen päivään. Päätös tehtiin kokouksessa 9 päivänä heinäkuuta 1. pykälässä. Siinä mainitaan ohjelmaan otettavaksi pyöräkilpailu ja muuta urheilua muun ohjelman lisäksi.

1906

Vuonna 1906 helmikuun 4 päivän kokouksen 8. pykälässä mainitaan: *Keskusteltiin jos laitetaan telefooni seuran talolle. Päätettiin, että se olisi hyvä olemassa, vaan arveltiin, että siitä tulee siksi suuria kustannuksia, ettei ainakaan vielä ruveta sellaisiin puuhiin. Maaliskuun 11. päivänä pidetyn kokouksen 6. pykälässä sanotaan: Päätettiin heti ryhtyä seuran talon laajennushommiin ja valittiin 5 miehinen komitea asiaa perille viemään. Rakennukseen tarvittava raha jätettiin komitean hankittavaksi. Komiteaan tulivat Wilho Rinne, Akseli Hannus, Semmi Heinilä, Eino Esko ja Kaarlo Holmberg. Uuden näyttämölavan esiripun toimitsijoiksi valit-*

tiin Hanna Kaarola, Eeva Hermonen, Sandra Hannus, Saima Vikstedt ja Anna Nordling.

Näin siis vaatimukset kasvoivat, taloa laajennettiin isolla näyttämöllä, joka siihen aikaan täytti suuretkin vaatimukset vanhoihin ahtaisiin oloihin verrattuna. Laajennustyöt pantiin nopeasti päätökseen. Saman vuoden syksyllä näyttämön valmistuttua pidettiin juhlailtama arvokkaalla ohjelmalla. Oltiin tyytyväisiä, kun saatiin toimia avarammissa oloissa.

Palatkaamme ajassa taaksepäin vuosisadan vaihteen aikoihin. Pöytäkirjassa 12.8.1900 1. pykälän alussa mainitaan, että tilaisuus alkoi sen jälkeen, kun ylioppilas Vihtori Suomalainen oli pitämänsä puheen lopettanut. Puheen sisällöstä ei mainita mitään pöytäkirjassa, mutta Anna Homeri, joka oli niihin aikoihin liittynyt seuraan, on sanonut olleensa siinä kokouksessa. Hän on kertonut näin: Siihen aikaan oli maassamme tsaarinvallan aika, jolloin kutsuntaan menosta oli kahta mieltä, toiset noudattivat kutsua ja toiset eivät. Vihtori Suomalainen, hän oli syntyjään luvialainen myöhemmin professorina Helsingin Yliopistossa, oli kehoittanut puheessaan kutakin toimimaan paikallaan mitään pelkäämättä, vaikka keisarin toimenpiteet olivatkin jo meidän itsemäärämisoikeuksiamme rajoittavia. Oli luonnollistakin, että tällaisen seuran toiminnasta ei saanut tulla mitään vallitsevaa hallitusta vastustavaa esille, sillä seuran lakkauttaminen olisi ollut pian mahdollinen.

Virallisten asioiden lisäksi on ollut monia keskustelukysymyksiä. Keskusteltiin mm. vähentääkö Nuorisoseuran toiminta julkisissa Jumalanpalveluksissa käymistä, Kustaa Niemi oli alustajana. Asiasta keskusteltiin päätöstä tekemättä. Joku seuran jäsenistä leikillisesti ehdotti, että säännöt muutettaisiin vanhain seuraksi, syystä, että ainoastaan vanhat ukkomiehet käyttävät puheenvuoroja ja melkein kaikki nuoremmat istuvat tuppisuina. Säännöt pidettiin entisellään, mutta ehdotettiin että pidettäisiin ensi kokouksen yhteydessä leikillinen kuntakokous, jossa keskustellaan vaivaistalokysymyksestä. Sitten 9.12 kokouksen 3. pykälässä mainitaan: *Vilkkaasti puheenvuoroja käyttämällä kävi selville, että tämä vaivaistalo olisi tarpeeseen ja tehtiin sellainen päätös. Koska nykyisin vaivaishoito näkyy puutteelliselta, niin olisi hankittava maatila ja sille rakennettava vaivaistalo.* Lieneekö Luvian kunnan isät vielä silloin uneksineetkaan, että tällainen Nuorisoseuran keskustelukysymyksen päätös kerran toteu-

tuu. Samassa kokouksessa 6. pykälässä sanotaan *"Ehdotettiin keskusteltavaksi kysymys: Tarvitaanko Niemenkylään perustaa kansakoulu? Tätä ei pidetty tarpeellisena, koska kouluolot olisi asetettava toiseen tapaan.*

Samassa kokouksessa keskusteltiin vielä valtiolta tulevien viinaverorahojen käytöstä. *Olisi kait käytettävä muualle yleishyödyllisiin tarkoituksiin, vaan ei kansakoulujen perustamiseen.*

1907

Kokouksessa 10.2.1907 keskusteltiin *josko Nuorisoseura myy talostaan osan Työväenyhdistykselle?* Kokous kuitenkin katsoi tämän sopimattomaksi ja hyödyttömäksi.

Edellisenä vuonna rakentamisen johdosta seuran raha-asiat olivat heikolla kannalla, joten päätettiin pitää taas arpajaiset. Se tuntui olevan hyvä keino talouden kohentamiseksi. Voittojen kerääjiä oli vaikea saada, mutta päätettiin, että jokainen joka saa listalleen 10 voittoa saa nostaa yhden arpalipun ilmaiseksi. Ei ollut varsin suuri palkkio, sillä arpalippu maksoi siihen aikaan 25 penniä.

Taas keskusteltiin omenapuun myynnistä vaikka se jo aikaisemmin päätettiin jättää koristepuuksi. Päätettiin myydä omenapuu huutokaupalla. Puun huusi 3 markalla Akseli Hannus. Siihen päättyi sen kasvavan omenapuun tarina Nuorisoseurantalon ison salin päässä.

Seuran toiminta jatkui vuosien varrella kokouksilla, iltamilla, retkillä, näytelmillä ym. toiminnalla.

1908

Näihin aikoihin vuosina 1907–1908 tulivat seuran toimintaan Pappilan flikat Eeva ja Hanna. Innolla he osallistuivatkin toimintaan. Tämä vaikutti etenkin vanhempaan väkeen sikäli, että *ei se Nuorisoseura taida sittenkään olla mikään turhanaikainen seura, koska pappilastakin sinne päätetään touhuamaan.*

Ehdotettiin, *että perustettaisiin seisova näyttelyseura, jolla olisi aina valmiiksi harjoitettuja kappaleita esitettäväksi.* Ei päätetty mitään. Vuoden aikana esitettiin ainakin 1 suurempi 3 näytöksinen murhenäytelmä

"Syiden kirous" 2 eri kertaa, sekä pienempiä näytelmiä ja kuvaelmia. Kesäaikana tehtiin huviretki Pinkjärvelle Isoonluotoon, jossa oli mm. joitakin kenttäpelejä ja tietenkin piirileikkejä.

1909

Vuonna 1909 hankitaan telefooni Nuorisoseuran talolle, jos osuusmaksu telefooniyhtiöön on 100 mk. Jos helpolla hinnalla saadaan hyvä vanha kaappi, ostetaan sellainen. Tätä hommaamaan valittiin Kaarlo Holmberg, Akseli Hannus ja Väinö Penttilä. Ohjesääntöjen hankkimista telefoenin käyttämiseen ja näitä sääntöjä valmistamaan valittiin Akseli Hannus ja Wilho Rinne.

Samassa kokouksessa esitettiin Semmi Marttilan keskustelukysymys "Eikö olisi syytä jättää pois kovat kaulukset". Tämä kysymys sai aikaan pitkän ja vilkkaan keskustelun. Oltiin hyvinkin jyrkkiä kumpikin puoli. Tulkoon mainituksi, että siihen aikaan oli varsin yleistä käyttää kovia valkoisia kauluksia jopa tavallisissa kokouksissakin, iltamissa se oli aivan luonnollinen asia. Tämän hauskan ja monipuolisen kokouksen jälkeen päädyttiin seuraavaan ponteen: "Eikö olisi syytä jättää korkeat kaulukset pois yleisestä käytännöstä ja sen sijaan käyttää yksinkertaisempia urheilu ym. paitoja".

Tarmon voimistelujohtajan kursseille valittiin Luvian Nuorisoseuran puolesta Väinö Penttilä, Niilo Marttila, Lempi Esko ja Selma Laine. Toivottiin sinne menevän vapaaehtoiseiakin. Vielä mainittakoon kokouksesta, että Yrjö Nylund valittiin nostamaan J.V. Snellman'in rintakuva ylös laatikosta ja toimittamaan se ison salin seinälle, toivottavasti jo jouluksi.

Vuoden 1909 huomattavin iltama oli seuran vuosijuhla 8. päivänä elokuuta, jossa oli luultavasti ensimmäiset urheilukilpailut Luviolla. 3-ottelussa lajeina 100 m:n juoksu, kuulantyöntö ja pituushyppy. Palkinnot tässä historiallisessa ottelussa saivat: I Niilo Marttila, II Väinö Heinilä ja III Semmi Marttila. Samoin oli polkupyöräkilpailu seuran hopeisesta maljasta, jonka omistajaksi tuli Väinö Penttilä. Iltaman ohjelma oli arvokas juhlapuheen piti maisteri Jalmary Jaakkola sekä esitettiin näytelmä-kappale "Roinilan talossa", missä miespääosaa esitti kirkon rakennus-

mestari Anton Halkola. Tämä eteläpohjalainen innokas nuorisoseuramies avusti monissa nuorisoseuran iltamissa esitelmillä, runoilla ja ym. seuramme ohjelmaa.

Samana kesänä heinäkuun 18 päivänä tehtiin huviretki Raumalle Höyryalus "Kaatralla" jolla siihen aikaan oli *säännöllinen kulkuvuoro Luvian ja Rauman välillä kuljettaen lastia ja matkustajia*. Tämä retki oli ollut hyvin jännittävä, sillä koko edellisen yön vallitsi kova lounaismyrsky. Pohdittiin jopa matkan peruuttamista. Mutta n. 50 uskaltautui kuitenkin lähtemään monen jäädessä rannalle. Matka onnistui kuitenkin hyvin. Miltei kaikki naiset olivat merikipeitä ja miehistäkin moni. Päivän kuluessa tuuli tyyntyi, joten illalla takaisin tultaessa vanhat suuret mainingit olivat vallan toista kuin menomatalla.

1910

Vuonna 1910 tammikuun 12. päivänä pidetyssä kokouksessa keskusteltiin voimisteluseuran perustamisesta, jota yleisesti kannatettiin. Valittu toimikunta toi sääntöehdotuksensa helmikuun kuudennen päivän kokoukseen, joka silloin hyväksyttiin. Näiden sääntöjen perusteella seuran alaosastoksi tuli voimistelu- ja urheiluseura Visa, joka vuosien mittaan toimi hyvinkin vilkkaasti ja joka vähitellen ensimmäisen maailmansodan ja sen yhteydessä tapahtuvien olojen muuttuessa vähitellen lopetti toimintansa.

Vuosi oli yhtä vilkas toiminnan vuosi kuin edellisekin. Tehtiin mm. rekiretki Nakkilaan helmikuun 13 päivänä noin 30 hevosen voimalla. Saman kuun 28 päivänä vietettiin Kalevala-juhlaa arvokkaalla ohjelmalla, josta Yrjö Nylundin muistikirjassa on mm., että yleisöä oli seurahuone ääriään myöten täynnä, luultavasti n. 300 henkeä. Paljon mahtui väkeä vanhaan seurahuoneeseen.

Suurin näytelmäkappale, joka sinä vuonna esitettiin oli "Tukkijoella", jolla oli ensi-ilta Tapaninpäivänä.

Näihin aikoihin perustivat pitäjän soiton ystävät viuluorkesterin, joka sittemmin sai nimekseen "Viuluveikot". Orkesteriin kuuluivat sitä perustettaessa todennäköisesti seuraavat henkilöt:

Hilda Salonen, Väinö Sookari, Kaarlo Holmberg, Heikki Heinonen, Yrjö

Heinonen, Väinö Heinilä, August Salonen, Johan Saarnivaara, Wilho Rinne. Myöhemmin orkesteriin liittyivät mm. Aarno Hollmén ja Wihtori Puosi. Vuosien varrella tuli henkilövaihdoksia, mutta heistä ei ole tietoa keitä he olivat. Nämä Viuluveikot olivat tiettävästi ainoa Satakunnassa toimiva jouhiorkesteri maaseudulla. Nuorisoseura sai siltä paljon apua ohjelmistoonsa. Samoin sai seurakuntakin apua Luvian kirkon vihkiäisissä IV adventtina 1910. Kirkossa ei silloin vielä ollut urkuja, eikä harmoniakaan. Viuluveikot soittivat viuluin silloisen kanttorin Väinö Sookarin johdolla koko Jumalanpalveluksen messu- ja virsisäestykset. Urut kirkkoon hankittiin v. 1912.

1911

Vuosi 1911 oli seuramme vilkkaimpia vuosia. Kokouksia pidettiin 16, joista pöytäkirjaan on merkitty 120 pykälää. Näytelmiä esitettiin yhteensä 15 enimmäkseen 1- ja 2-näytöksisiä.

Helmikuun 26 päivänä tehtiin rekiretki Eurajoelle. Ohjelmassa oli mm. näytelmä "Rukkaset" sekä kuvaelma ja pukutanssi. Näistä retkistä nuorisopiti.

Kesällä tehtiin rohkea päätös lähteä Kiikkaan laulujuhille näytelmäkilpailuun. Vaikka kilpailukappale oli varsin vaatimaton, 12 minuuttia kestävä "Ei Ahneudesta apua", saatiin kuitenkin 1. palkinto. Tyrvääläisillä oli kappale "Mustalainen" ja kiikkalaisilla "Kotoa pois".

Kiikan laulujuhlilla tehtiin Nuorisoliiton vuosikokouksessa opettaja Mikko Latvan ehdotuksesta päätös, että v. 1912 laulujuhlat pidetään Luviolla, koska hänen tietojensa mukaan siellä on hyvin vilkkaasti toimiva nuorisoseura.

Seuraavassa poimintoja Yrjö Narumon muistiinpanoista:

"Kesäkuun 27. päivänä piti Satakuntalainen Osakunta seuramme talolla ensimmäisen iltaman tulevaa keuhkotautiparantolaa varten. Yleisöä oli sali täpösen täynnä ja ohjelma mahdollisimman arvokas, jossa mm. Maila Talvion puhe oli iltaman kohokohta, kun hän Satakuntalaisen Osakunnan lipusta kiinni pitäen suurella innolla lausui, että tähän lippuun luottaen ja toivoen lähdemme keräämään varoja Satakuntaan rakennettavaa keuhkotautiparantolaa varten. Tästä pienestä siemenestä, jota silloin alettiin kylvää on ollut tuloksena Satakunnan parantola Harjavallassa. Voidaan

sanoa, että Satalinnan perustamistyö alkoi täältä Luvialta ja tuloksen tiedämme".

Nuorisoseuralaiset Hanna Hermonen, Aili Heinonen ja Laura Löytty valittiin järjestämään iltamiin ravintola. Ravintolasta tulleet varat lahjoitettiin iltaman pitäjille.

Edelleen hänen muistiinpanoistaan:

"Mainittakoon vielä, että seuraavana päivänä, kun ylioppilaat hevosilla kuljetettiin Poriin, niin Pullin emäntä jakeli valkoisia ruusuja matkalaisille, sekä toivotti onnea suurelle yritykselle". Muistiinpanoista voidaan lukea, että keuhkotauti niitti monena vuonna kallista viljaa Pullin talossa. Ehkä siksi juuri Pullin emäntä halusi tällä ystävällisellä eleellä ruusuineen kannustaa ylioppilaita suureen tehtävään.

Heinäkuussa tehtiin meriretki Hyviluotoon. Elokuussa oli arpajaiset. Näinä alkuvuosina pidettiin ahkerasti arpajaisia, sillä olihan se yksi tarpeellinen varojen keruu tapa.

1912

Vuosi 1912 oli seuran tähän astisista vuosista merkittävin, oikein juhla-vuosi, uskottiinhan seuralle Laulujuhlien järjestäminen. Se ei ollut mikään pieni tehtävä. Siihen tarvittiin Nuorisoseuran silloisia jäseniä ja entisiä vanhempia jäseniä sekä miltei koko pitäjän apua muodossa tai toisessa. Luvian ulkopuolelta tulleet juhlavieraat oli majoitettava, sekin vaati melkoisen järjestelyn. Elettiin silloin hevosaikakautta, eikä polkupyöriäkään ollut kuin joku pieni prosentti nykyajan polkupyöräpaljoudesta, autoista puhumattakaan.

Vuonna 1912 kokouksessa 21.1. aloitettiin jo keskustelu valmisteluista Laulujuhlia varten. Oli korjattava rikkinäiset tuolit ja laitettava lisää tarpeellinen määrä viiden hengen istuttavia penkkejä sekä tehtävä ylös-käytävä näyttämön toiselle sivulle. Perustettiin Laulukööri Laulujuhlia varten. Asiaa perille viemään valittiin Erkki Ristimäki.

LAULUJUHLAT 1912

Juhlat kestivät kolme päivää alkaen lauantaina 29.6. Liiton Vuosikokouksella, jatkuen sunnuntaina 30.6 ja maanantaina 1.7. päättyen kansanlaulaja Matti Koskisen konserttiin sekä läksiäisillatsuihin Nuorisoseuran talolla.

Juhlapaikka oli Faartaalin mäessä Muuvinmäen syrjässä olevan laakson kedolla. Paljon oli tehty työtä juhlapaikan koristamiseksi. Tilapäinen laulu- ja soittolava oli siro ja tarkoitustaan vastaava. Näin kerrottiin 2.7.1912 Satakunta-lehdessä.

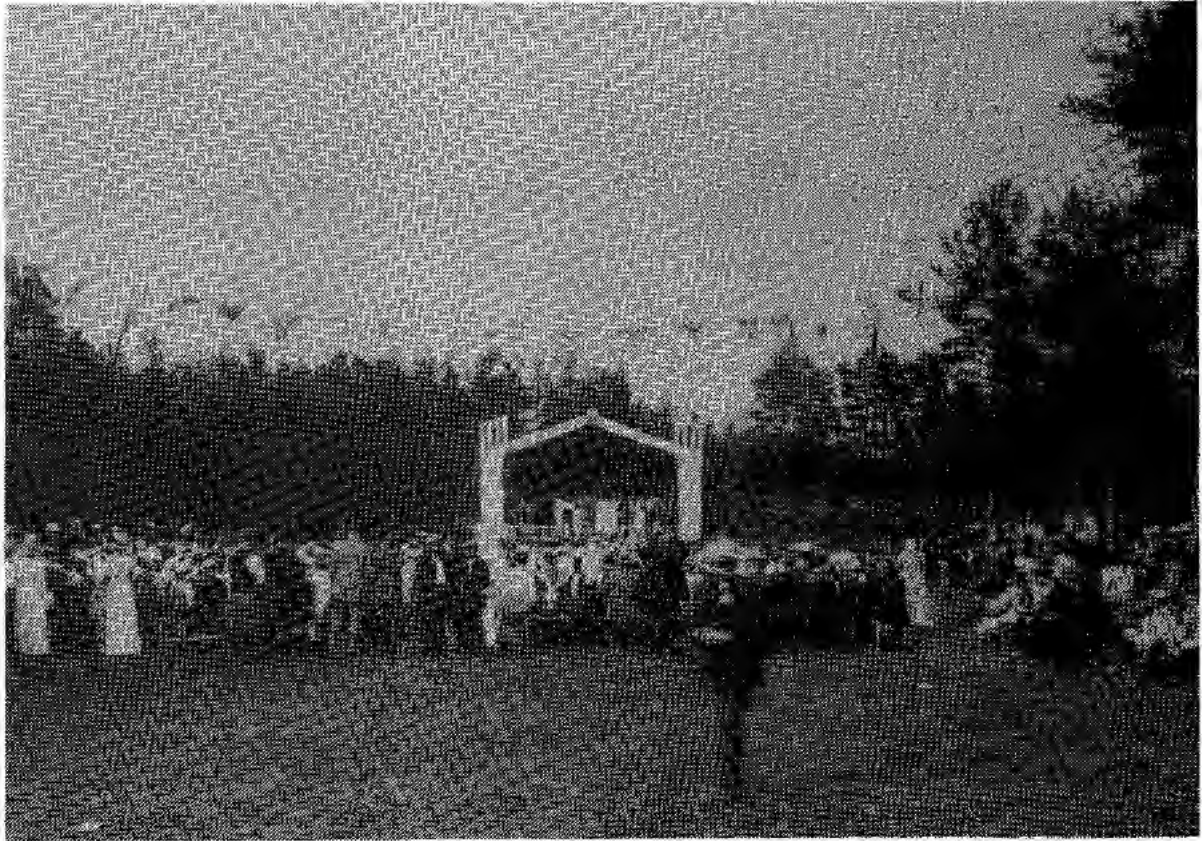
Juhlan kanslia oli puuseppä Viljasen asunnossa avoinna "7 a. - 12 i." Siellä myytiin juhlamerkkejä, oppaita ja asunto-, ravintola- ja pääsylippuja sekä luvialaisia maisemakortteja.

Lauantaipäivän ohjelmassa oli mm. Liiton vuosikokous, urheilukilpailuja maantiellä. Urheilukilpailuista Luvian voimisteluseura sai kolmannen palkinnon, kunniakirjan ja heittokeihään. Päivällisaika oli kello 3 - 5 ja sen jälkeen oli juhlakulkue Nuorisoseuran Talolta juhlakentälle, jossa juhlakoraali, tervehdyspuhe Eeva Hermonen sekä laulua torvien säestyksellä. Voimisteluesitys ja näytelmäkilpailut olivat Nuorisoseuran Talossa.

Sunnuntain ohjelmasta mainittakoon että, Päiväjuhlassa juhlapuheen piti maisteri Arvo Inkilä ja Kansanjuhlassa oli Eeva Hermonen ohjaama juhlakulkue "Pohjolan häät".

Näytelmäkilpailussa saatiin taas ensimmäinen palkinto Aleksis Kiven "Kihlauksella. Harjavallan Nuorisoseura kilpaili kappaleella "Porrassalmella". Yleisöä oli niin paljon, että kilpailukappaleet piti esittää myös Työväentalolla, joka myös oli täpösen täynnä yleisöä.

Maanantaina tehtiin meriretki Kallikariin, jossa oli runsaasti osanottajia, varmasti sellaisiakin paljon, jotka eivät koskaan ennen ole merellä olleet, pelkäsivätkin ehkä. Sinne saarelle oli rakennettu lava ohjelman suoritusta varten. Eeva Hermonen piti esitelmän laivan ristiäisistä, Hanna Hermonen lausui runon ja Porin "uimaseura" antoi näytöksen mm. uimahypyistä, joita monikaan ei ennen ollut nähnyt. Venematka tehtiin höyrylaiva Steweborella ja kahdella proomulla. Kello 7 aikaan illalla palattiin mantereelle.

Faartaalin Kenttä – Laulujuhlat 1912

Sunnuntain ohjelmasta vielä, niin kuin Satakunta-lehteen 2.7.1912 oli kirjoitettu: "Neiti Eeva Hermonen luki Maila Talvion kirjoittaman lastun "Ihme", Anna Holmberg lausui runon. Porin Tarmon naisvoimistelijat esittivät muutamia yksitoikkoisia liikkeitä ja erittäin hauskoja ja siroja voimisteluliikkeitä."

Edellä lyhyt selostus ensimmäisistä Laulujuhlista Luvialla. Tiedot on poimittua sieltä ja täältä.

Vuoden aikana oli muutakin toimintaa, näytelmiä esitettiin 14 ja kuvaelmia 3. Näytelmistä olivat suurimmat Minna Canthin "Anna-Liisa" jossa Eeva Hermonen nimiosassa, "Suuntalat" joka silloin oli suuresti suosittu kansannäytelmä seurojen ohjelmistoissa.

Oli muutakin, ettei vain juhlia ja näytelmäharrastusta. Eräässä kokouksessa päätettiin lahjan antamisesta pois muuttavalle "kunnan vahtimestari" Hilda Luomille. Päätettiin ostaa puoli tusinaa hopeisia lusikoita. Asia ei ollutkaan kerralla selvä, vaan useammassa kokouksessa keskusteltiin

kiivaasti siitä kuka maksaa, ei ainakaan seura. Kun tarpeeksi kauan kiisteltiin, niin päätettiin, että seura maksaa. Jatkossa ei ole selvitystä että saiko "kunnon vahtimestari" lusikkansa. Seuraava vahtimestari oli Tilda Mäkinen.

Edelleen vuotta 1912. J.A. Heinonen kysyi kokouksessa *jos hyväksytään se kamiinan kauppa, jonka hän oli A. Hannuksen kanssa huutanut Kirkon huutokaupasta*. Samassa kokouksessa Niilo Marttila ehdotti, että rajoitettaisiin kahvin juontia niin kotona kuin seuran ravintolassakin. Päädettiin kiehuvaan veteen ja marjamehuun. Pyrittiin terveellisyyteen.

Nuorisoseuran väliaikainen kokous pidettiin 29.2.1912. *Päätettiin hankkia nuorisoseuran puolesta seppäle Wilho Mäkisen haudalle. Hän oli seuran perustaja ja ensimmäisiä jäseniä. Wilho Rinne valittiin laskemaan seppele haudalle. Nauhoihin seuraava: "Wilho Mäkiselle Kiitollisuudella Luvian Nuorisoseuralta – Hiljaisuudessakin suoritettu kansallinen työ kantaa kauniin hedelmän". Seuran varsinaisen kokouksen käsiteltäväksi jätettiin jonkun pysyväisemmän muiston hankkiminen. Tarkoitetiin luultavasti muistomerkkiä haudalle. Aikakirjat eivät kerro, tuliko se hankituksi.*

1913

Vuosi 1913 Erkki Ristimäen tilalle valittiin puheenjohtajaksi Yrjö Nylund. E.Ristimäki oli innokas nuorisoseuramies. Hän muutti pois paikkakunnalta. Hän oli puheenjohtajana 3 vuotta.

Wilho Rinne alusti kysymyksen puhujaseuran perustamisesta, mikä vilkkaan keskustelun jälkeen päätettiin perustaa. Sellainen oli jo perustettu viime vuosisadalla puhujaklubin nimellä ja toimi vähän aikaa. Käsityöseura perustettiin jälleen. Kokouksia pidettiin pitkin vuotta ja niissä puhuttiin asioista ja asian vierestä. Kalle Erkkilällä oli erikoinen tapa jänkätä selvääkin asiaa toisin päin, saaden siten kokouksen osanottajat puhumaan. Laura Löytty alusti kysymyksen "Minkä tähden ihmiset puhuvat toisistaan mieluummin pahaa kuin hyvää". *Keskusteltaessa tultiin siihen tulokseen, että se on ihmisissä sellainen paha perimmäinen synti, joka olisi itse kunkin kaikella muotoa vältettävä.*

Lauri Isomäki ja Arno Hollmèn valittiin alustamaan seuraavassa kokouksessa keskustelukysymystä "Miksi kalosseja käytetään?" Kokous tuli siihen päätökseen, että kalosseja käytetään yleensä puhtauden ja käytännöllisyyden takia sekä myös hienouden takia, jotta jalkineet pysyvät kiiltävinä sekä kauniina ja oltiin yksimielisiä siitä, että suomalaisia kalosseja olisi käytettävä ja muiden maiden kalossit hylättävä, koska suomalaiset kalossit ovat paljon halvempia sekä kestävämpiä ja koska suomalaista teollisuutta kannattamalla edistämme Suomemme hyvinvointia.

Väliaikaisessa kokouksessa 11.6. § 4 päätettiin ostaa yksi kansallispuku seuralle, jonka Eeva Hermonen on laittanut.

Kesällä oltiin suurella joukolla Kokemäellä laulujuhllilla. Näytelmäkilpailuun otettiin osaa kappaleella "Yö ja päivä" jossa Eeva Hermonen oli pääosassa. Harjavaltaisilla sattui olemaan sama kappale, ja muita kilpailijoita ei sitten ollutkaan. Suurta jännitystä oli ilmassa, mitenkähän tässä käy. Kummallekin annettiin toinen palkinto. Yleinen käsitys oli, että luvialaisille olisi kuulunut ensimmäinen palkinto. Lehtiarvostelussakin todettiin, että luvialaisten esitys oli selvempää ja kuuluvampaa. Palkintotuomarien kesken oli tullut erimielisyyttä. Päätös ei ollut puolueeton.

1914

Vuosi 1914 alkoi pitkällä kokouksella. *Salin lattia olisi paneerattava koivusella laudalla. Annettiin Akseli Marttilan tehtäväksi kerjätä koivutukkeja pitkin pitäjää, sekä toimittaa ne sahattavaksi.* Tämä koivutukkien lahjoitus kantoi kauniin tuloksen, sillä 25.4.1915 pidetyssä kokouksessa on tällainen pykälä: *"Päätettiin lausua julkinen kiitos sanomalehdissä niille, jotka olivat lahjoittaneet koivuja ison salin lattiaa varten".* Mutta silloin lahjoitetut koivutukit eivät koskaan päätyneet Nuorisoseuran salinlattiaan vaan ovat nyt Tasalan lattiana.

Päätettiin uusien kulissien laittamisesta seuralle ja annettiin näyttelijä Erkki Karun maalata ne 500 mk:n hinnasta omilla maaleillaan. Nämä kulissit ovat vielä tänä päivänäkin olemassa. Nuorisoseura tietysti kustansi puutyöt ja kangastarpeet mitä kulisseihin tarvittiin.

Näihin aikoihin alkoi myös ensimmäinen maailmansota, joka jännitti kaikkia kansalaisia. Luultiin, että sota kestäisi muutaman viikon. Sillä ne

"kauheat sota-aseet", jotka silloin oli, tekevät selvän muutamassa viikossa. Toisin kävi, sota kesti ja kesti. Vasta yli neljän vuoden kuluttua ruvettiin selviämään tästä historian suuresta murhenäytelmästä. Näin kirjoitti silloinen puheenjohtaja muistelmissaan.

Huittisissa pitettävillä laulujuhilla otti seura osaa näytelmäkilpailuun. Kilpailuissa oli nytkin vain kaksi seuraa Huittinen ja Luvia. Luvialaisten näytelmä oli "Mallassaunalla" ja huittislaisilla "Kapituliherra". Kumpikin sai tyytyä toiseen palkintoon.

Näytelmiä esitettiin v. 1914 kaikkiaan 8, joista huomattavin oli jouluna esitetty 4 näytöksinen näytelmä "Luonnon lapsia", jossa kesällä valmistuneet kulissit nähtiin parhaassa loistossaan.

Sama kappale esitettiin Ulvilan Nuorisoseuran talolla v. 1915 helmikuun 14. päivänä jonne tehtiin rekiretki. Seuran uudet kulissit olivat mukana, joten ulvilalaisetkin saivat ihaila luvialaisten kulissiuutuuksia.

Huhtikuun 28. päivänä vietettiin seuran 20-vuotisjuhlaa. Juhla alkoi puoli seitsemältä, ohjelma oli hyvä ja monipuolinen, sekä väkeä oli tungokseen asti. Elokuun 1. päivänä esitettiin Selma Lagerlöfin kuuluisa kansannäytelmä "Suotorpan tyttö" täydelle katsomolle Eeva Hermosen esittäessä pääosaa tunnetulla taidollaan. Tapaninpäivänä esitettiin 3-näytöksinen näytelmä "Kaksintaistelu"

1915-1916

Vuonna 1915 piti laulujuhlat viettää Eurajoella, mutta valtiollisten olojen ja viranomaisten säädöksiin vuoksi ne jäivät pitämättä.

Vuonna 1916 oli juhlapöytäkirjassa Laura Löytyn kirjoittama selostus tammikuun 2. päivänä pidetystä iltamasta:

"Tammikuun 2. päivänä oli Nuorisoseuralla näytelmällinen iltama, jossa esitettiin Selma Lagerlöf'in kappale "Suotorpan tyttö". Esitykseen nähdessä voisi olla muistuttamisen aihetta, mutta kun ottaa huomioon, että kappale on siksi vaikea ja kysyy paljon voimia, niin voidaan olla tyytyväisiä, kun päästiin niinkin hyvään tulokseen. Ja sitä paitsi harjoitusaika oli kovin lyhyt, joten voidaan ymmärtää se epävarmuus joka haittasi esittäjiä. Muutamat osat kyllä vietiin hyvinkin. Muuta ohjelmaa ei iltamassa

ollutkaan paitsi lopuksi tanssia. Yleisöä iltamaan oli saapunut tavattoman runsaasti, joten aineelliseenkin tulokseen voidaan olla tyytyväisiä".

Huhtikuun 17. päivänä alettiin tyhjentää seuran taloa, koska sinne sijoitettiin venäläistä sotaväkeä, jota majaili siellä vuoden 1917 puoliväliin asti. Tämän takia seuran toiminta kärsi tuntuvasti. Tehtiin sentään meriretki Hyviluotoon ja seuran kesäjuhla vietettiin elokuun 20 päivänä Työväenyhdistyksen talolla sekä joulujuhla Vanhassa Marttilassa.

1917

Vuosi 1917 oli monipuolinen vuosi. Tammikuun 7. päivänä pidettiin Niemenkylän koululla kokous sekä kuukausi-iltama. Helmikuun loppupuolella saatiin käyttöön seuran oma talo, jossa ehdittiin pitää yksi yleinen iltama ja pari kuukausi-iltamaa, kun taas huhtikuun 24 päivänä jouduttiin tyhjentämään talo sotaväen haltuun. Sotaväki oli talossa neljä kuukautta. Syyskuun 9. päivänä pidettiin jo yleinen iltama omalla talolla. Vuoden toiminta muodostui näin ollen hyvinkin köyhäksi, verrattuna edellisiin vilkkaisiin toiminnan vuosiin. Valtiollinen tilanne tuntui edelleen hyvin jännittävältä.

1918

Uudenvuoden päivänä 1918 tehtiin rekiretki Ulvilaan ja tammikuun aikana pidettiin kahdet yleiset illamat omalla talolla. Helmikuussa seura sai surusanoman. Maamme vapaudelle joutui Luvian Nuorisoseurakin maksamaan kalliin lunnaan. Yhdeksän sen jäsenistä sai aseettomina antaa henkensä isänmaamme puolesta. Heidän joukossaan oli vuoden vaihteessa seuraan valitut puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja rahastonhoitaja. Kaikki he olivat parasta seuran työvoimaa. Näiden sankarien haudoille Luvian hautausmaalle on pystytetty graniittipatsas tunnuslauseella "Kodin ja Isänmaan puolesta".

Seuran toiminta olikin tämän jälkeen olematonta aina kesäkuun 30. päivään, jolloin pidettiin kokous Eeva Hermosen toimiessa puheenjohtajana. Hän ehdotti keskusteltavaksi "*Jatketaanko seuran toimintaa vai annetaanko sen kokonaan kuolla täksi vuodeksi*". Toimintaa ei päätetty kokonaan lopettaa, vaan sitä jatkettiin vähemmässä määrin kuin ennen. Elokuussa pidettiin vuosijuhla ja jouluna joulujuhla.

1919

Vuonna 1919 tammikuun 5. päivänä esitettiin kokoillan näytelmä "Sillankorvan emäntä", jossa pääosaa esitti Eeva Hermonen.

Helmikuun 6. päivänä vietettiin *vakavaohjelmallinen muistojuhla vuosi sitten surmattujen Luvian poikain muistoksi*. Ohjelmassa oli mm. opettaja Elina Jokisen kaunissisältöinen puhe, joka oli muistojuhlan arvokkain osa. Samassa yhteydessä puhuja paljasti surmansa saaneiden suurennetut valokuvat, jotka oli asetettu ison salin seinälle. Tämä muistojuhla oli tarkoitus pitää vuosittain.

Helmikuun 9. päivänä esitettiin toisen kerran näytelmä "Sillankorvan emäntä" salin täyteiselle yleisölle. Seuraavana päivänä otettiin valokuvia näytelmästä, mikä tietävästi oli ensimmäinen kerta kun Porista tilattiin valokuvaaja ikuistamaan kohtauksia näytelmästä. Elokuun 17. päivänä esitettiin kuuluisaksi tullut kansannäytelmä "Pohjalaisia", jossa Heikki Hermonen "Jussina", Hjalmar Jokinen "Fallesmannina" ja Aili Heinonen "Kaisana" esittivät osansa maalaisoloihin nähden hyvin. Näin pöytäkirjoissa kerrotaan. Hyvin harvoin on alkuaikoina mainittu näyttelijöiden nimiä. Olisi ollut mielenkiintoista mainita heitä jälkipolville tiedoksi. Ehkä sieltä olisi löytynyt tuttuja nimiä.

Kesällä tehtiin meriretki Isoonmaahan. Kesällä päätettiin pitää myös lastenjuhlat. Herra Heikki Heinonen toi esille kysymyksen, jota oli pohdittu Nuorisoseurapäivillä Harjavallassa. "Mitä olisi tehtävä länsisuomalaisten kehnon lauluharrastuksen parantamiseksi". Herra Aarno Hollmén esitti edellisen johdosta kehotuksen, että laulukirjoja on ahkerasti käytettävä sekä nuotteihin että laulun sanoihin tutustuttava.

Lokakuun 7. päivänä pidettäviä Siveellisyyspäiviä varten valittiin toimikunta, johon tulivat Esteri Hermonen, Elina Jokinen, opettaja Päivike, Laura Löytty, Anna Marttila, Hjalmar Jokinen ja Väinö Sookari. Vahtimestarin paikka oli avoinna, ja sen sai Manda Riihilä ainoana hakijana.

1920-1921

Vuonna 1920 tammikuun 6. päivänä esitettiin toisen kerran suuren suosion saavuttanut näytelmä "Pohjalaisia" täpötäydelle katsomolle. Keskusteltiin Nuorisoseuran tuolien ym. esineiden lainaamisesta. "*Tästä lähtien*

otetaan lainaajilta 20 markan vuokra tuoleista sekä 20 markkaa jokaisesta särkyneestä tuolista tai laittaa ehjän tuolin tilalle. Tuoleja lainattaessa on esimiehen tai taloudenhoitajan oltava saapuvilla. Porsliinitavaroita kuten kahvikuppeja ym ei lainata ollenkaan".

Useasti kokouksissa oli esillä uuden talon rakentaminen, niin tänäkin vuonna asiasta keskusteltiin, koska seurahuone alkoi käydä vanhaksi ja epäkäytännölliseksi. Myös ahdas tontti aiheutti hankaluuksia. Uuden talon paikkoja ehdotettiin sinne ja tänne, mutta ei vaan sopivaa paikkaa talolle tahtonut löytyä.

Tähänastisen 25 vuoden aikana on seuran toiminta ollut vilkasta lukuun ottamatta vapaussodan aikaista pientä keskeytystä. Pöytäkirjoihin on huolellisesti kirjattu tapahtumat, monesti hyvinkin yksityiskohtaisesti. Kaikki esille tulleet asiat pohdittiin huolellisesti useammassakin kokouksessa. Hätiköityjä päätöksiä ei tehty. Juhlapöytäkirjaakin pidettiin vuodesta 1903 vuoteen 1925. Tuon ajan jälkeen niitä ei enää löydy. Toiminta jatkui kokouksilla, kuukausi-iltamilla, joulujuhlilla, näytelmillä, kurailtamilla ym.. Rekiretkiä tehtiin muiden Nuorisoseurojen vieraaksi.

Mm. Suojeluskunta piti kokouksiaan seuran talolla. Talon lämmittämisestä sovittiin niin, että kumpikin sekä Nuorisoseura että Suojeluskunta pitää puunsa eri huoneissa ja avaimet tallessa. Suojeluskunta maksaa vahtimestarille palkan talon siivouksesta kokousten ja iltamien jälkeen.

Nakkilassa pidettäviin Satakunnan Nuorisoseurainliiton kokoukseen 5.6.1921 päätettiin ottaa osaa. Myös siellä pidettäviin urheilukilpailuihin osallistutaan ja toivottiin, että Luvian naisetkin "koittais voimiaan" 400 m:n viestijuoksussa. Urheilutoimikuntaan valittiin asiaa eteenpäin viemään Valto Löytty, Jooseppi Soranen, Semmi Esko ja Elias Hermonen. Myös kansantanssikilpailuihin osallistutaan ja valittiin sitä varten toimikunta: neidit Lahja Penttilä, Hanna Riihilä, Hilja Boelius ja Lahja Löytty sekä herrat Nestori Puosi ja Jooseppi Soranen. Eeva Hermonen pyydetään pitämään esitelmä näytelmätaiteesta.

Todettiin, että piirien toiminta oli käynyt hyvin laimeaksi. Päätettiin yhdistää piirit niin, että muodostuu 3 piiriä, Niemen-, Luodon- ja Hanninkylän piirit.

1922

Vuonna 1922 suunniteltiin hiihtokilpailujen järjestämistä.

Pöytäkirjan mukaan *Näyttämötarpeiden hoitaja Aarno Hollmén määrää tänään pitämään huolta siitä, että toimikunnat tekevät kaikki tehtävänsä loppuun asti, johon myös kuuluu kulussien paikoilleen asettaminen, jotta saadaan näyttämöllä vallitseva sekasorto vähän selvitettyksi.*

Avustuksia pyydettiin, mm. Kokemäen Maamiesseura pyysi seuralta rahallista avustusta. Päätettiin vastata kieltävästi, koska seura oli itsekin avun tarpeessa. Huittisten Kansanopisto oli useasti pyytänyt avustusta. Seura ei ole sitä avustanut ja päätettiin, että he saavat pitää iltaman seuran talolla ilmaiseksi, siis ei peritä vuokraa.

Satakunnan Nuoriseseuran liitto oli lähettänyt kiertokirjeen, jossa kehoitettiin toimeenpanemaan paikkakunnalle 1 tai 2 viikkoa kestäviä näytelmäkursseja. Päätettiin käyttää hyväksi liiton kehoitusta.

Koska Nuoriseseuran harmooni oli ollut pidemmän aikaa koulun käytössä, päätti seura vaatia kuluneelta vuodelta vuokraa 200 mk. Asiaa lähetettiin hoitamaan A. Hollmén ja S. Esko. Koska kansakoulun johtokunta kieltäytyi maksamasta vuokraa, pyydettiin koulun johtokuntaa palauttamaan harmooni lukuvuoden lopulla.

1924-1925

1.6.1924 päätettiin pitää kieltolain 5-vuotisjuhla ja raittiosaston jäsenet saivat sen tehtäväkseen. Porissa 11–12 päivinä pidettiin raittiosopastuskurssi ja sinne valittiin Anna Lanki ja Heikki Sahari.

12.7.1925 pidettäville Harjavallan ja Nakkilan juhlille pyydettiin luvialaisia esittämään kansantanssia. Oli ehdotettu Kankuria ja sitä esittämään valittiin Lahja Löytty, Aino Tommila, Lahja Penttilä, Sirkka Hannus, Anna Kuusisto, Aino ja Aune Lanki, Helmi Aaltonen, Tuulikki Tommila, Eero ja Yrjö Heinilä, Teppo Timonen, Heikki Sahari, Risto Rinne, Nestori Nummela, Jooseppi Soranen ja Nestor Puosi.

30-vuotisjuhlasta, joka pidettiin 1925, mainittakoon Yrjö Narumon muistiinpanojen mukaan: Yrjö Päivikkeen juhlapuhe sekä seuran perustajajäsenen J.A. Heinosen historiikki 30-vuotiselta toimikaudelta. Illalla juhlailtamassa esitettiin Minna Ganthin 5 näytöksinen "Murtovarkaus".

1926–1928

Maaliskuun 24. ja 25. päivinä 1926 oli seuran talolla Satakunnan Nuorisoseurain liiton kotiseutu- ja nuorisopäivät, josta mainitaan liiton 50-vuotisjulkaisussa, että "Päivillä oli merenrantapitäjän oma paikallishenki valtavana tuntuna. Luvian laivaston osista ja lipustosta sekä kalanpyydyksistä kekseliäästi tehdyt koristesommittelut puhuivat vanhan meripitäjän tärkeistä elinkeinoista ja ohjelma viittasi samaan henkeen. Iltaman ohjelmistosta emäntä Sandra Hannuksen esitelmä Luvian laivaliikenteestä ja J. Narumon luvialaisten laulujen esitys olivat parhaita alallaan".

Vanha seurahuone, joksi sitä Antero Hermosen muistiinpanoissa hänen lapsuusaikanaan kutsuttiin oli siis käytössä vuoteen 1928, jolloin Tasalaa ryhdyttiin rakentamaan. Puuhamiehinä olivat K.F. Holmberg (myöh. Homer), A.F. Haula ja Yrjö Päivike. Rakennustontiksi vuokrattiin Tasasen virkatalosta sopiva alue. Rakennustoimikunta valittiin ja arkkitehti Pernaja teki piirustukset. Perustettiin Pirtti Oy niminen osakeyhtiö. Yhtiö osti sitten Nuorisoseuralta vanhan seurahuoneen irtaimistoinen maksan siitä 25 000 markkaa. Talo purettiin ja kaikki kelpaava materiaali käytettiin uuteen taloon. Rakennustyöt edistyivät ripeästi ja uusi talo vihittiin tarkoitukseensa 30. päivänä joulukuuta 1928. Sen nimeksi hyväksyttiin yksimielisesti Tasala. Tämä talo oli maakuntamme uudenaikaisin keskuslämmityksineen ym. mukavuuksineen. On vielä mainittava, että talon välittömään läheisyyteen rakennettiin myöhemmin asianmukainen urheilukenttä.

Talon omistus koostui Nuoriseuran 500 osakkeesta ja muiden 500 osakkeen omistajista, jotka olivat Lotta-Svärd Luvian osasto ja Luvian Suojeluskunta sekä muutamat yksityishenkilöt. Lotta-Svärd ja Suojeluskuntajärjestöjen lakkauttamisen jälkeen Tasalan omistukseen tuli muutoksia. Nykyään omistajia ovat Nuorisoseura, Luvian Veto, Maaseutunaiset, Luvian maamiesseura ja Luvia seor. Yksityiset osakkeen omistajat ovat luopuneet osakkeistaan.

Talon vihkiäisjuhlasta mainittakoon, että Luvian suojeluskunnan paikallispäällikkö Arvo Ranne piti puheen rakennustoimikunnan puheenjohtajalle K.F. Holmbergille kiittäen häntä uhrautuvasta työstä talo-

hankkeen eteenpäin viemisessä ja luovuttaen samalla hänelle taloyhtiön johtokunnan antaman muistolahjan.

Tätä kirjoitettaessa on vuosi 1995, talo seisoo edelleen komeana Tasalan mäellä ja sen rakentamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 67 vuotta. Olkaamme kiitollisia heille, jotka ovat uupumatta ja itseään säästämättä työskennelleet Tasalan rakentamiseksi.

Pöytäkirjassa olevan tiedon mukaan viimeinen kokous ennen vanhan talon purkamista pidettiin 13.5.1928. Seuraava kokous pidettiin Yrjö Liukkaan kotona. Yrjö Liukas oli innokas nuorisoseuralainen ja puuhamies. Helluntai-iltamat pidettiin Vanha-Marttilassa ja kesäjuhlat Työväen talolla. Kokouksia pidettiin Kalle-Tommilassa ja Vähä-Löytyssä. Ensimmäinen kokous Tasalassa pidettiin jo 20.11. ennen talon varsinaista käyttöönottoa.

1929

Vuonna 1929 Heikki Sahari ehdotti raittiuserhon perustamista. Hänen mielestään se oli välttämätön paikkakuntamme raittiustilanteen kohottamiseksi. Kerho päätettiin perustaa ja jäsenten keruuseen lupautui Helmi Löytty. Sandra Hannus os. Seppä toimi innokkaasti raittiusasian eteenpäin viemiseksi, hän piti puheita iltamissa ja muissakin tilaisuuksissa.

Reino Suominen, Erkki Santanen ja Kaarlo Kaski valittiin keräämään kaikki paikkakunnalta saatavat puumerkit. Keräyksen tuloksesta ei löydy tietoja.

Naisvoimisteluseura, jonka johtajaksi valittiin Anna-Liisa Porri, päätettiin perustaa 26.10.1929.

Seuran haaraosastona toimi Voimistelu- ja Urheiluseura Visa. Nuorisoseura hankki painimaton.

LAULUJUHLAT 1930

Vuosi 1930 oli taas merkkipuosi seuran historiassa. Koska seuralla oli uusi talo ja seuran toiminta vilkasta, niin Luvian Nuorisoseuralle annettiin jo toisen kerran laulujuhlien järjestäminen. Laulujuhlat olivat 28.–29.6.1930. Nämä juhlat onnistuivat taas varsin hyvin sekä ilmojen että yleisön kannalta. Moni ulkokuntalainen tuli juhliin jo pelkästään uutta taloa katsomaan.

Otteita Lallissa 1.7.1930 olleesta kirjoituksesta:

Juhlapaikka Tasala Luvian keskustassa oli aistikkaasti koristettu Suomen lipuin ja koristelipuvin, joina mm. Luvialle entisenä huomattavaa meriliikettä harjoittaneena paikkakuntana erikoisen leiman antavia laivalippuja. Lippukuja alkoi Raumalta päin tultaessa jo ennen Osuuskauppaa ja jatkui Poriin päin pitkälti ohi varsinaisen juhlapaikan.

Juhlalava oli taiteilija J. Karhulan mukaan laadittu Suomen ja Satakunnan vaakunoineen, sekä suurine juhلامerkkeineen. Lavan lipputanko oli taklattu laivan tapaan.

Juhlakentän portinpylväät, jotka samalla olivat lippukokujuina olivat varustetut juhلامerkein ja katoilla oli lipun asemesta reimarit, toisessa länsitoisessa itäreimari.

Lauantain juhlassa oli kirkonkylän koulun pihalla urheilukilpailuja. Kello 16.00 aloitettiin avajaisjuhla kentällä. Alkusoiton jälkeen kuorot soittokunnan säestyksellä lauloivat virrestä 333 (Taivaat julki julistavat) ensimmäisen ja kymmenennen säkeistön yleisön kuunnellessa seisaaltaan ja paljastetuin päin. Sen jälkeen juhlien yliairut opettaja Yrjö Päivike lausui juhlavieraat tervetulleiksi Luvialle.

Illalla oli iltamat Tasalassa ja Työväentalolla. Tasalassa Eurajoen Nuorisoseuran näyttelijät esittivät Kiven näytelmän "Yö ja Päivä". Muutakin ohjelmaa oli ja tilaisuudet loppuivat karkeloon.

Sunnuntain ohjelma alkoi jumalanpalveluksella kirkossa. Saarnan piti Viljo Lauro. Kirkko oli ääriään myöten täynnä. Päiväjuhla kentällä alkoi kello 14.00. Ohjelmassa oli soittokuntien ja kuorojen esityksiä, lausuntaa ja pormestari T. A. Aalto-Setälän juhlapuhe. Hän kehotti Suomen nuorisoa luomaan tästä kansasta onnellisen ja yksimielisen kansan. Tohtori Altti

Järvinen johti Porin SK:n mieskuoroa, he lauloivat Porilaisten marssin, jota yleisö kunnioitti seisten. Dipl.insinööri Heikki Hermonen esitti jaarituksen.

Tämän jälkeen seurasi historiallinen kulkue, Tuokiokuvia Luvialta, jonka yleisö otti niin riemukkaasti vastaan, että hevoset kävivät levottomiksi. Esilukijana toimi muinaissuomalainen nainen puettuna pitkään kaapuun.

Esilukija oli maisteri Eeva Hermonen. Hän oli paikallishistorian pohjalta tehnyt esityksen ja myöskin johtanut sen. Loppulaulun oli säveltänyt tohtori Toivo Haapanen. Siitä laulusta tulikin pienin muutoksin Luvian laulu, jota koululaisillekin opetetaan ja jonka luvialaiset ovat ottaneet omaksi laulukseen.

Tuokiokuvia Luvialta 1930 – Hirsipirtin perustajat

JUHLAKULKUE

Satakunnan Nuorisoseurain Liiton
Laulujuhlla 1930.

ESITTELY.

*Satakunnan juhlakansa,
laulun ystävät ylevät,
hetkeks' huomiota pyydän,
toivon tarkkaavaisuuttanne.
— Olen airut entisyyden
haamu historian mailta.*

*Entisyyttä etehenne,
muinaisuutta mielehenne
sanoin sekä kuvin loihdin.
Esi-isäin elämästä
Luvialla eläneistä,
tuokioita teille näytän.*

*Historiaa hiukan käytän,
siihen sekaan mielin määrin
mielikuvitusta käärin.*

MUINAINEN MAISEMA.

*Kattaa meri näitä maita,
jotka nyt on tasanteita.
Aallot loiskii saarten rantaa
hiljaa kuollen karin sanaan
taikka vyöryin vaahtopäinä
kohti niemekkeitä näitä.*

*Matalat, ne silloin "prännää"
Salakarit julki näyttää
vaahdon pärske, meren väri
vihoissaan on Ahdin väki,
Vellamo kun vettä viskoo.*

LAPPALAISET.

*Lapin lapset silloin täällä
kiertelevät kamppainensa
luisin, puisin pyssyinsä
kera kivi kirveittensä,
pistelevät paulojansa
vetelevät verkkojansa,
ruuhillansa retkeilevät,
merenrantoja melovat
Pitkärannan perukoilta
Salmen suuhun Sassilahan.*

*Lapilasta lähteissänsä
Korven nummet, Röyskän nummet
samoilevat poroinensa.
Lappängissä laiduntavat,
Porontholmahan tulevat.
Uhripuiston pyhittävät
saarehen selällisehen,
Urhaidan mäkehen meidän.*

ERÄMIEHET.

*Vaeltelevat lappalaiset,
kunnes uusi Suomen heimo
heidät tieltänsä ajavi,
riistamaansa valloittavi,
asein paremmin perivi.*

*Eräretkille tulevat
miehet ensin metsästellen,
kalastellen kesäkausin
havumajoissa majaillen
palataksensa piankin
kotipirtin lämpimähän
sisemmäksi sisämaahan.*

MEREN MUISTO.

*Vaan väikkyi mielessä muisto
meren sinisen, suolaisen,
muisto tuulista raikkahista
ja pärskeestä aaltojen,
miten aurinko laski länteen
ja kultasi ulapan veen.
Oli karuja kallioita,
oli lehtoja puolella "leen".*

*Ne muistot, ne syöpyi syömeen,
ne kimmelsi kutsuen
ja kevään tullen ne kuiski:
"Tuo vaimosi lapsineen,
tuo tänne rannalle meren.
Tänne uutismökkisi tee.
Teille runsaat aarteeni annan.
Teistä meren lapsia teen."*

HIRSIPIRTIN PERUSTAJAT.

*Niin lähtivät erämiehet
uus koti mielessään.
Pian tarttui isän into
myös perheen pienimpään.
Ken leilin sai, ken kirveen,
ken kanteli konttiaan.
Ja urhein mielin retki
kävi outoja seutuja päin.*

*Jo kimmelsi meren selkä
soma koivikko niemi tuo.
Sen rannalle mökkinsä veistää
he siihen kotinsa luo.
Se alku on asutuksen
nyt uuden ja pysyvän,
nelinurkkaisen hirsipirtin,
pian pellonkin vierellä sen.*

MEREN LAHJA.

*Meri lahjansa lupasi.
Lupauksen täytti myöskin:
antoi kalat, antoi väylät,
vapaat kulkutiet, komeat
maihin kaukaisiin menevät.
Antoi vielä pellon pohjan.
Väistyi väistymistään maalta,
jätti lietettä jälelle
heinämaaksi maatumahan,
rukhiiksi nousemahan.*

*Väistyy väistymistään vielä.
Kuivaa maata syntyy siellä,
missä muinen venehillä
taatot kulki kalatiellä.
Mataloituu syvät salmet,
maaksi muuttuu meren lahdet
meille leipää kasvaaksensa.*

IHMISHENKI.

*Ihmishenki ikuisuutta
varten sentään luotu on.
Yksin leivän onnekkuutta
suoda ompi mahdoton.
Ihmishenki etsii, kaipaa,
Luojan töitä tarkkailee,
Jumalansa puoleen huokaa,
Häntä kiittää, palvelee,*

*Hälle temppeleitä teettää
ristin merkin kohottaa.
Perheen perheeseen liittää
seurakunnaks kokoaa,
missä hengen viljelystä
sitten koettaa harjottaa
ilossa ja murehessa
toivoin työtä tehden vaan.*

SEITSENTOISTA SATALUKU.

*Vierineet on vuosisadat.
Mennyt lappalaisten aika,
aika uudisasutuksen,
aika synnyn seurakunnan,
katolisten kirkonmiesten.*

*Menossa on meillä tässä
seitsentoista sataluku.
Sekin kohta loppumassa.*

*Silt on kirjat arkistossa,
väkiluvut laskettuina,
järjestettynä elämä.*

*Matkustetaan maan- jo teitä.
Kirkkolahti on kadonnut,
vesijättömaaksi mennyt,
johon kansa suolaa kylvi,
niinkuin kertoo vanha taru.*

KENRAALIMAJURI GRIPENBERG.

*Eli silloin Luvialla
ritari ja kenralmajur
Jakob Carl ol' Gripenbergi,
tiukka mies ja toimen ukko.
Lahden kuivatusta puuhas.
Luodon tietä suunnitteli.*

*Apajoista riidat teki,
naapureihinsa kun suuttui.
Vauhtia kai heiltä puuttui,
nuihin tottunut hän oli
Porrassalmen tappeluissa.*

KARHUSAATTO.

*Vuutisen kymmentä vuottapa
vasta
vierinyt siitä on tapahtumasta,
viimeinen karhu kun henkensä
heitti,
taruihin Luvialla muistonsa
peitti.
Ernforsin Kustaa, sen kontion
kaasi.*

*Puhui siitä nuori ja puhui siitä
vaari.
Sepän Kössi itse eniten kait
sentään,
kuinka hän ampui kontiota
rintaan.
Latinkeja yksi vaikk' olikin vain
hällä
vavissut ei käsi sillä vetämällä.*

PULLIN FAAPU.

*Viimeiseksi vielä tahdon
esitellä teille
Pullin Faapun, lapsuudesta
perin tuttu meille.
Kookas, valkotukka vanhus,
knalli päässä, keppi käessä,
harva astuntansa.
Redari ja talokas
hän oli arvoltansa.*

*Nuorempana itse kulki
Itämeren maissa
kipparina kuljetteli
parrulastejansa.
Tunsi tuulet, myrskyt, riutat.
Tiesi senkin, että usein
toisin merellä tuulee
kuin akat ne maalla luulee.*

JÄÄHYVAISET.

*Tähän loppuivat kuvani.
Tähän sortuvat sanani.
Katoamme kaukaisuuteen,
muiston kentille menemme.
Lähtölaulun vielä suomme
hyvästiksi teille tuomme
virren viimeisen vedämme
yhteisvoimin yritämme.*

LOPPULAULU.

*Lapsia Luvian olimme me.
Tää kultainen kallis on kotimme.
Täällä me elimme, työtä teimme,
iloitsimme ja vaivaa näimme.
Venhomme viiletti merta pitkin.
Kuokkamme mantuhun tähän iski,
muokkasi pelloksi karua maata.
Hiettä sitä ei kasvamaan saada.
Töistämme kannatte hedelmän te,
ihmiset, jotka nyt elätte.
Nykyisyys liittyvi entisyyteen
myöskin, jos Luoja suo, vastaisuuteen.
Elämän ketju ei katketa voi.
Tervehdys tää teille kauttamme soi.*

Eeva Hermonen.

Maanantaina tehtiin vielä meriretki Pirskeriin. Paikalla oli tanssia ja monenlaisia pikkukilpailuja Tähän retkeen päättyikin Satakunnan Nuorisoseurain Liiton tämän kesäiset ja kaikkiin puolin onnistuneet laulu-, -soitto- ja urheilujuhlat.

Liikenteestä juhlilla: Autoilijat ym. on tarkasti noudatettava yleisiä liikenneohjeita. Maaherran antaman päätöksen mukaan ei juhlien aikana Niemenkylän tienhaaran ja Vähä-Löytyn välisellä juhla-alueella yleisellä maantiellä Pori-Rauma saa kukaan ajaa muuta kuin 15 kilometrin nopeudella.

Laulujuhliksi hankittiin Nuorisoseuran huoneeseen yksi pöytä, 12 tuolia, 1 sohva ja sähkökruunu. Tätä kirjoitettaessa ne ovat vieläkin seuran huoneessa.

Liikuntaharrastukset tulivat yhä useammin mukaan seuran toimintaan. Pidettiin hiihtokilpailuja, yleisurheilu- ym kilpailuja ja pesäpalloharjoituksia.

1931

Näihin aikoihin alkoivat nuorisoseurat Liiton kehotuksesta hankkia itselleen omaa lippua, jonka seura 11.3.1931 kokouksessaan päätti laittaa., Täysissä purjeissa olevan kalastajapaatin piirsi dipl.ins. Heikki Hermonen. Tunnuksen neulominen lippuun annettiin neiti Anni Stenroosin tehtäväksi. Hän oli Niemenkylästä ja erittäin taitava käsityön tekijä. Tämä kaunis lippu vihittiin 26.11.1933 Tasalassa. Vihkipuheen piti taiteilija Jalmari Karhula.

1932

Kokemäen laulujuhilla vuonna 1932 jaettiin ensimmäisen kerran Suomen Nuorisoliiton ansiomerkkejä tunnustukseksi nuorisoseuratyön hyväksi tehdystä työstä. Luvian Nuorisoseuran jäsenistä saivat silloin ansiomerkkin Wilho Rinne, Eeva Hermonen, Anna Holmberg, J.A. Heinonen ja Yrjö Nylund.

Satakunnan Nuorisoseurain Liiton IV aluepiirin talvipäivät pidettiin Luvialla 14.2.1932. Talvipäivien yhteydessä pidettiin hiihtokilpailut. Osallistuttiin näytelmäkilpailuun "Laivan kannella" ensimmäisellä näytöksellä.

Opintokerholaisia Tasalassa 1932

Kokouksessa 17.1.1932 ylioppilas Eero Rantanen selosti kokoukselle kotiopintokerhon merkitystä ja sen erilaisia toimintamuotoja. Selostuksen johdosta keskusteltiin ja päätettiin perustaa kolme kotiopintokerhoa mm. keskipitäjälle, Niemenkylään ja Peränkylään. Kerhojen johtajiksi valittiin opettajat Elina Jokinen ja Helvi Holmberg ja neiti Maija Kuusisto. Kerhot toimivatkin vuosien kuluessa ahkerasti niiden ohjaajana oli mm. Isak Mäkimetsä. Hän toimi ahkerasti nuorisoseuran toiminnoissa, jäsenmaksujen kerääjänä ovelta ovelle koko Luvian alueella, jäsenluettelon ajantasalla pitäjänä, kirjaston hoitajana Luodonkylässä. Rikkinäiset tuolit ym. tuli hänen toimestaan korjattua. Näin ovat kertoneet he, jotka hänet tunsivat pidemmältä ajalta.

1933-1935

15.3.1933 emäntä Sandra Hannus tiedusteli jos Nuorisoseura haluaisi ottaa kapteenska Stenroosin kolme valokuva-albumia ja laittaa ne kuntoon. Mainitut albumit päätettiin ottaa ja säilyttää seuran arkistossa. Meriretkiä tehtiin ahkerasti, niin tänäkin kesänä 18.6.1933.

Kokouksessa 28.1.1934 päätettiin kudotuttaa nuorisoseuran pellavangoista pöytäliinakangasta tai jotain muuta tarpeellista. Asia jätettiin Laina Rannikon ja Helmi Aaltosen huoleksi. Myöhempien tietojen mukaan niistä kudottiin ikkunaverhoja.

Nuorisoseuran 40-vuotisjuhlaa vietettiin 22.4.1935 arvokkaalla ohjelmalla, jossa mm. juhlapuheen piti Eeva Hermonen ja 40-vuotishistoriikin esitti J.A. Heinonen, sekä lopuksi esitettiin voimakashenkinen näytelmä "Väkeviä voimia".

1936

15.9.1936 Luvian Veto pyysi Nuorisoseuran urheilu- ja voimistelutarpeita omaksi tai lainaksi. Silloin päätettiin, että omaksi ei anneta mutta lainata saavat. Tasalan velan lyhentämiseen päätettiin antaa 1500,- .

Lattomerellä 7.12 pidettäville talvipäiville osallistutaan miesten 10 km:n hiihtoon 5 miehisellä joukkueella. Asiaa edelleen hoitamaan valittiin Erkki Marttila ja Väinö Nummela.

Laulujuhlat Tasalan mäellä 1938

LAULUJUHLAT 1938

Vuonna 1938 saimme taas järjestettäväksemme laulujuhlat 25–26.6.1938. Nyt oli käytettävissä urheilukenttäkin, joten tämä puoli voitiin järjestää erittäin hyvin verrattuna edellisiin juhliin. Näiltä juhlilta oli jo unohdettu merireissukin, jota muulloin harrastettiin ahkerasti.

Satakunnan Kansa 26.6.1938:

"Juhlien keskuspaikka Tasalan mäki nuorisoseurataloineen oli koristettu monin siniristilipuvin. Juhlaportin kummallakin puolella kiersivät portinpylväiden päissä tuulen voimalla pienet purjeveneet, jotka samoin kuin laulujen juhلامerkkikin symbolisoivat paikkakunnan vanhaa elinkeinoa, merenkulkua". Juhلامerkin oli suunnitellut Erkki Marttila. Ohjelma oli laaja kuten aikaisemmilla juhlilla.

Avajaisohjelmasta mainittakoon torvisoittoa jossa kappaleet Sotilasmarsi 1700-luvulta ja Balladi. Kun sitten kajahtelivat kesäisen luonnon keskellä Satakunnan laulun sävelet, yhtyi yleisö siihen täydestä sydämeästään. Sitten seurasi dipl.ins Antero Hermosen tervehdyspuhe, jossa puhuja toivotti tervetulleeksi sekä korosti laulun ja soiton suurta merkitystä yhteishengen kohottajana. "Laulakaamme me lauluveikot täysin rinnoin ja viekäämme juhlilta laulun intoa ja laulun rakkaus pysyvänä muistona ja sytyttävänä harrastuksena mukanaamme arkiseen elämään", päätti hän puheensa. Sitten seurasi ohjelmassa juhlakuoro, ins. Olli Kyykosken juhlapuhe ja Luvian Merisuojeluskunnan Mieskuoron lauluesitys dipl.ins. Antero Hermosen johdolla.

Iltamassa Tasalassa mm. Luvian Nuorisoseuran kilpailukappale Kiven "Kihlaus" sekä laulua ja soittoa sekä karkeloa. Iltamassa Työväentalolla Eurajoen Nuorisoseuran kilpailukappale Halmeen kirjoittama "Ennustus" ja soittoa, laulua, kansansoittajien esityksiä, Heikki Hermosen jaaritus sekä lopuksi tietysti karkeloa.

Sunnuntaina jumalanpalvelus, saarnan piti kirkkoherra Väinö Saurio, Luvian kirkkokuoro avusti kanttori Kauko Mattilan johdolla. Juhlakulkue lähti kello 12.00 kansakoulun luota juhlakentälle, jossa laulettiin yhteisesti Suvivirrestä 1–4 säkeistöt. Puheen piti pastori Oiva Tuominen, juhlakuoro ja soittokunnat esiintyivät. Juhlapuheen piti vapaaherra Emil

Cedercreutz, maisteri Eero Rantasen kirjoittaman juhlarunon esitti mv. Heikki Sahari. Mieskuorot esiintyivät dipl.ins. A.Hermosen johdolla.

Kansanjuhla kentällä:

Soittokuntien esityksiä, laulukuvaelma "Siniristolippumme" Luvian lasten esittämänä johti opettaja Anna-Liisa Joopi, kuorojen kilpailut, juhlapuhe maisteri Aina Lähteenoja, soittokuntien kilpailut, kansantanhujen yhteisesitys: Sappo, piiripolka ja kierrokas, kansantantu-, voimistelu- ja kansansoittajien kilpailut. Lopettajaispuhe, opettaja K. Hanhijärvi, lopuksi laulettiin Maamme laulu.

Juhla-iltama Tasalassa:

Torvisoittoa: Rauman Kaupungin Soittokunta, tervehdyspuhe: Yrjö Hei-
nonen, kuorolaulua, lausuntaa: emäntä Anna Homeri, yksinlaulua kanttori
K. Mattila ja kansansoittajien esityksiä. Väliajan jälkeen mm. opettaja
Aimo Tammivuoren juhlapuhe, Nils Staff'n viulunsoittoa, Hinnerjoen
NS:n kilpailukappale "Mustalainen" ja karkeloa.

Iltama Työväentalolla:

Torvisoittoa: Rauma Woodin Torvisoittokunta, professorin rouva Alli
Sauramon puhe, kansansoittajien esityksiä, kolminäytöksinen ilottelu
"Espanjan Kärpänen" Luvian NS:n esittämänä ja karkeloa.

Iltama Pullin suulissa:

"Mnää ja Tasala Vilkk ja Hakri Iiro Nästin gankkall" jotka Valkon kanssa
ajellessaan saivat suurta suosiota. Lopuksi karkeloa.

Päiväjuhla radioitiin Porin aseman välityksellä.

1939–1946

Sitten v. 1939 lopulla alkoi talvisota ja sitten jatkosota. Seuran toiminta
näinä vuosina oli hyvin hiljaista, mutta ei kokonaan pysähdyksissä.

Vasta vuoden 1940 marraskuussa oli vaalikokous, jolloin valittiin uudet
johtokunnan jäsenet. Valituiksi tulivat Pentti Leino puheenjohtajaksi ja
Sulo Häyhtiö varapuheenjohtajaksi. Johtokunnan muiksi jäseniksi valit-
tiin: Aarne Majjala, Rauha Honkanen, Helena Levola, Anna-Liisa Levola,
Helena Heinilä, Toivo Honkanen ja Erkki Lanne. Johtokunta valitsi
keskuudestaan sihteeriksi Anna-Liisa Levolan ja rahastonhoitajaksi He-
lena Levolan. Niin lähdettiin sitten verkkaisesti taivaltamaan eteenpäin.

Joulukuussa pidettiin pukkijuhlat ja tapaninpäivänä perinteiset tapanin-iltamat.

Vuonna 1941 perustettiin Sotakummikerho. Suunniteltiin myös rekiretkä Eurajoelle, mutta se päätyikin autoretkeen Sookarin autolla. Perustettiin kaksi opintokerhoa, kirkonkylän ja Niemenkylän piirit.

Vuosikokouksessa arvottiin kakku, jonka tuloilla ostettiin 2 kelloa Aunuksen koteihin. Kansantansuhaja johti Liisa Rannikko. Vuonna 1942 oli vain kaksi kokousta, vuosikokous ja johtokunnan kokous.

Tammikuussa 1943 oli ohjelmallinen iltama ja samalla Inkerin juhla. Juhlassa piti esitelmän Sandra Hannus. Muusta ohjelmasta mainittakoon näytelmä "Ihmekös tuo". Helmikuussa oli taas ohjelmallinen iltama. Tehtiin rekiretki Kuivalahdelle.

Vuoden 1944 aikana oli kokouksia kaikkiaan 7. Keskusteltiin elokuva-koneen hankkimisesta Nuorisoseuralle. Valittiin toimikunta 50-vuotis-juhlaa järjestämään. Juhlat pidetään seuraavana vuonna.

Sota loppui vihdoinkin. Se vaati myös uhriensa. Luvian hautausmaalle pystytetyssä sankaripatsaassa on kirjoitettuna '*Uskonto – Koti – Isänmaa*'. Siinä on luettavissa 51 sankarivainajan nimet. Heidän muistolleen me osoitamme kunnioittavat ajatuksemme.

Vuonna 1945 huhtikuun 29. päivänä vietettiin seuran 50-vuotisjuhlaa. Heikki Sahari esitti historiikin 50 vuoden ajalta. Satakunnan Nuoris. Liiton puheenjohtaja Einari Jaakkola jakoi Hilikka Rinnan avustamana suuren joukon ansiomerkkejä seuramme ansioituneille jäsenille. Juhla-iltamissa oli mm. Kaarlo Lassilan juhlapuhe, kansantansseja, kuorolaulua sekä näytelmä "Postikonttorissa". Tämä näytelmä oli valittu ohjelmaan siksi, että se oli ensimmäinen näytelmä, jonka Luvian Nuorisoseura oli aikoinaan esittänyt. Taimi Lehto esitti lausuntaa. Hän esiintyi useasti tilaisuuksissa runoja lausuen ja myöskin osallistuen lausuntakilpailuihin yltäen palkintosijoille.

1947–1957

Vuonna 1947 seuraan perustettiin toiminnanjohtajan virka. Toimeen valittiin luvialainen Hilikka Salminen. Hankittiin puhelin seuran huoneeseen. Se poistettiin kuitenkin käytöstä vuoden 1949 alusta. Puhelinkone

jäi seuran 'säilöön'. Koska toiminnanjohtajaa ei enää ollut, katsottiin puhelin tarpeettomaksi. Nuorisoseuran huone luovutettiin Maatalousnaisten käyttöön kangaskoulun ajaksi.

Seuraavina vuosina toiminta jatkui normaaliin tapaan. Sääntöjen määräämät asiat hoidettiin kaikki aikanaan täsmällisesti. Pidettiin ompeluiltoja, näytelmä- ja kansantanhuharjoituksia, opintokerhoja ym.

Laulujuhllilla käytiin ahkerasti. Osallistuttiin lippukulkueeseen, tanhu-, urheilu- ja näytelmäkilpailuihin.

24.4.1955 pidettiin 60-vuotisjuhla. Juhlassa esitti historiikin seurassa innokkaasti toiminut Yrjö Narumo. Muusta ohjelmasta mainittakoon Leo Rimpisen juhlapuhe, lausuntaa, kansantanhuja, pianonsoittoa, yksinlaulua ym., lopuksi näytelmä "Aavasaksalla" sekä tanssia.

Vuonna 1956 tapaninpäivän iltamissa esitettiin näytelmä "Kaikenlaisia vieraita".

Näytelmä "Kunnioittaen" vuonna 1958

LAULUJUHLAT 1958

Seura valmistautui järjestämään laulujuhlia, jotka pidettiin Luvialla jo neljännen kerran. Laulujuhlat pidettiin 14. – 15.6.1958. Juhlapaikkoina olivat urheilukenttä ja seuratalo Tasala sekä Työväentalo ja Verkkorannan kesäkoti, jossa pidettiin lauantai-illan iltamat. Laulujuhlamerkki oli opettaja Kalevi Hannukselan suunnittelema. Ohjelmaa oli runsaasti, siitä vähän poimintoja:

Lauantaina oli ensin harjoituksia. Avajaisjuhla alkoi juhlakentällä klo 15. Kuorot ja soittokunnat esiintyivät. Juhlaviirin luovutus ja vastaanotto Arvi Helleranta ja Antero Hermonen. Tervehdyspuhe Antero Hermonen, lasten laulua Kalevi Hannukselan johdolla, juhlapuhe prof. Osmo Ikola, kuorot ja soittokunnat esiintyivät. Kello 17 oli Luvian kirkossa Pyhän Henrikin messu. Sitten seurasi kilpailujen ilta juhlakentällä. Juhlailtamat Luvian Työväentalolla: tervehdyspuhe opettaja Kaino Luosma, tanhuja, voimistelua, torvisoittoa sekä näytelmä "Lyylikki" Säskylän Nuorisoseuran esittämänä; tanssia.

Näytelmäilta Tasalassa. Tervehdyspuheen piti Erkki Kesäläinen, Luvian Nuorisoseuran esittämä näytelmä "Kunnioittaen", ohjaus Kalle Kuusela. Lopuksi tanssia Merikarvian Soittokunnan säestyksellä.

Iloinen ilta meren hengessä Verkkorannassa. Ohjelmassa: tervehdyssanat Kalle Hermonen, torvisoittoa Satakuntalais-Hämäläisen Osakunnan Soittokunta, puhe; rehtori Eero Rantanen aiheenaan meri ja sen merkitys rannikon kansalle. Hilpeyttä herätti Nortamon jaarituksen mukaan näytelmäksi muunnettu "Knapi Valko Nästin gankkall", jossa pääosan esitti Antero Hermonen. Kokemäen Uno puheli mukavia ja loppuilta kului yhteislaulun, reippaan merimieshengen ja tanssin merkeissä. Tanssittiin kahdessa paikassa. Kesäkodin rannassa oli tanssipaviljonki vielä silloin, sen vielä monet muistavatkin. Ilta oli todella hauska ja väkeä paljon.

Sunnuntain ohjelmassa oli mm. kello 10 juhla jumalanpalvelus kirkossa. Saarnan piti rovasti Matti Mustonen, liturgina Eino Tuomisto, Luvian Sekakuoro avusti, uruissa kanttori Usko Ala-Hellä. Kovaääniset välittivät jumalanpalveluksen niillekin, jotka olivat jääneet kirkonmäelle.

Satakunnan Kansa 16.6.1958: Jumalanpalveluksen jälkeen siirryttiin Luvian hautausmaalle, jossa suoritettiin kunnianosoitus sankarihaudoilla. Auringon paistaessa hehkuvana taivaalta, marssi Satakunnan nuorisoseurojen uljas lippurivistö Suomen lippu kärjessään sankarihautojen ääreen. Sankaripatsaan molemmin puolin seisoivat sinikeltanauhainen airut lisäämässä tilaisuuden juhlavuutta.

Aluksi yhdistyneet soittokunnat esittivät Sibeliuksen "Riemuitkaa", jonka jälkeen opettaja Kalevi Hannuksela puhui sankarivainajien ja menneiden sukupolvien muistolle. Tässä pieni katkelma puheesta:

"Hartaina ja kunniaa tehden seisomme kunnioittamassa niiden miesten muistoa, joille olivat samat aatteet kalliit, joita me pyhinä pidämme ja vaalimme: uskonto – koti – isänmaa".

Ja puheen lopussa: "Tämä lippulinna, joka vuosittain kokoontuu Satakunnan sankarihaudoilla, ei ole kunnianosoitus yksin sodan uhreille, isänmaan vapauden lunastajille – tämä on kunnianosoitus myös kansamme ja kotiseutumme esi-isien uurastuksille ja kärsimyksille, työlle, jota näilläkin lakeuksilla on tehty sukupolvemme ja nuorisomme hyväksi".

Puheen jälkeen kuorot Antero Hermosen johdolla esittivät Kuusiston "Suomalaisen rukouksen". Sitten seurasi seppeleen lasku. Seppeleen laskun jälkeen veisattiin yhteisesti "Oi, kuningasten kuningas".

Juhlakulkue järjestäytyi Koivukarin tiellä ja saapui pääkentälle klo 13. Pääjuhla kentällä aloitettiin Suvivirrellä. Tämän jälkeen kirkkoherra Eino Tuomisto piti puheen, kuorot ja soittokunnat esittivät oman ohjelmansa. Juhlapuheen piti tohtori Kosti Huuhka. Anita Hannus lausui Eero Rantasen kirjoittaman juhlarunon. Ohjelmassa oli lisäksi musiikkia ja kuorolaulua. Oli soiton ja laulun juhlaa.

Seurasi liikuntajuhla urheilukentällä. Tilaisuus aloitettiin laulamalla yhteisesti Karjalaisten laulu, jota säesti yhdistyneet soittokunnat. Soittokuntien puhaltaman marssin tahdissa saapuivat kentälle ryhdikkäät nais- ja miesvoimistelijat. Miehillä oli yllään valkoiset paidat ja vihreät housut naisten esiintyessä kokonaan vihreissä voimistelupuvuissa. Heidän jälkeensä olivat vuorossa pienet tytöt ja pojat, jotka sinivalkoisissa asuissaan voimistellen saivat yleisön suosion puolelleen. Voimistelijoiden kadottua kentältä alkoivat soittokunnat soittaa marssia, jonka aikana kentälle

saapuivat lippurivistö ja kansantanhujat. Katsojien silmien eteen avautui nurmikenttä, jolla kasantanhujat esittivät laajan ohjelman. Koko ajan muodostivat taustan kymmenet Satakunnan nuorisoseurojen liput.

Esityksen jälkeen opettaja Aimo Tammi vuori lausui juhlien lopettajaisanat kiittäen kaikkia, jotka olivat tehneet työtä tämänvuotisten laulujuhlien hyväksi laajentaen kiitoksen käsittämään koko Luvian pitäjää. Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Maamme lauluun, jonka jälkeen lippurivistö ja kansantanhujat poistuivat kentältä marssin tahdissa. Illalla oli Satakuntalaisen Osakunnan iltamat Tasalassa.

Laulujuhlien yhteydessä luovutettiin talousneuvoksetar Anna Homerille ja maanviljelijä Yrjö Narumolle Satakunnan Nuorison Liiton viirit tunnustukseksi ja kiitokseksi siitä arvokkaasta työstä, jota he ovat tehneet vuosikymmenien varrella nuorisoseuraliikkeen hyväksi. He ovat olleet järjestämässä kaikkia Luviolla pidettyjä laulujuhlia.

Laulujuh latoimikunnan kokouksessa 20.10.1958 katsottiin laulujuhlien filmi- ja rainakuvia, jotka on valmistanut ja koonnut Kalevi Hannuksela. Filmä näytettiin myös iltamissa 16.11.

Lukija ehkä miettii – miksi Laulujuhlista, niiden järjestelyistä ja ohjelman kulusta on kerrottu yksityiskohtiakin. Vastaus siihen on; koska ne ovat katoavaa kulttuuria. Satakunnan Nuorisoseurojen Liiton laulu-, soitto- ja urheilujuhlia ei enää pidetä siinä muodossa kuin ennen.

Aika kulkee kulkuaan, toimintatavat muuttuvat ja uusi sukupolvi tekee juhlat omalla tavallaan. Menneet ovat menneitä, mutta kuitenkin arvostuksen ansaitsevia, olkootkin sitten hyviä tai huonoja, mutta Luviolla järjestetyt Laulujuhlat ovat onnistuneet yli odotusten.

Säilyköt tiedot Luviolla pidetyistä Laulujuhlista tämän kirjoituksen myötä jälkipolville, ovathan ne osa seuran historiaa.

Kirjoittanut rehtori Eero Rantanen

Juhlaruno

Satakunnan Laulujuhlla Luviolla
14.-15.6. 1958

*On laulua lehdot tulvillaan
näin aamuna kesäkuun.
Kedot, näytyt on uusissa vaatteissaan,
heleimmillään on joka puu.*

*Mikä hehku on terässä kukkasen,
mikä elämä mullassa maan!
Ja kuuntele ääntä kyyhkysen,
se kuumana kumpuaa.*

*Veret hyrskyvät voimalla suonissaan.
Joka paikassa soi ja pajaa.
Kun Elämä aurinkovaunuissaan
yli maan ja meren ajaa.*

*Sinä istu ja kuuntele, Ihminen!
Näe voima ja kauneus keväimen.
Näe Luoja si kirkko päällä maan.
Käy sinne sisälle veisaamaan.*

*Kiitä, kun Elämä ihmeellinen
kera lintujen lauluin ja kukkasien
sinun sielusi, vaivoissa nuutuneen,
saa uuteen uskoon ja vireeseen.*

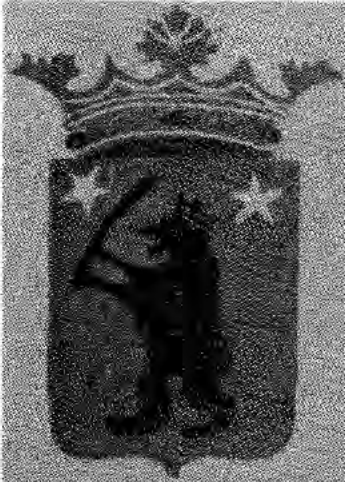
*Katso, kuin kukkakin mullasta maan
saa voimaa siementä rakentamaan,
tai kuinka lintunen lapselleen
laulunsa kauneimman laulelee.*

*Sydän kiitosta, voimaa tulvillaan
käy sinäkin innolla toimimaan.
Tee työsi hyväksi lapsien,
hyväks uuden polven ja ihmisen.*

*Ja kun sua kutsuu musta maa,
joka elämää antaa ja — odottaa,
kätes väsyneet lopuksi ristiin liitä
ja kaiken antajaa nöyrästi kiitä:*

*Kuin monen ihanan keväimen
sait nähdä virrassa vuosien!
Kuin oli kaunis tämä maa,
jota lapsilles sait rakentaa!*

Satakunnan Nuorisoseuran Liiton Kesäjuhlien

OPAS

Luvialla kesäk. 29, 30 ja heinäk. 1 p:nä 1912.

Luvialla järjestettyjen Laulujuhlien juhlamerkit

1965

8.5.1965 oli seuran 70-vuotisjuhlat Tasalassa. Juhla pidettiin päivällä. Ohjelmassa oli seuran esimiehen Torsti Paunun tervehdyspuhe, Otto Luotola lauloi Tauno Hermosen säestämänä "Oi muistatko vielä sen virren". Seppo Unkila piti juhlapuheen, jonka jälkeen hän jakoi Suomen Nuorison Liiton myöntämät ansiomerkit pitkäaikaisille ja ansioituneille jäsenille. Hopeisen merkin saivat Lahja Homeri, Yrjö Narumo ja Aili Rantala sekä pronssisen merkin Anna-Liisa Joopi, Helmi Kuusela, Laina Rannikko, Mirja Sookari, Anna-Maija Staff, Antti Uusitalo ja Suoma Vittaniemi. Tämän jälkeen Antero Hermonen jakoi Suomen nuorisoseuraviirit kolmelle seuran pitkäaikaiselle aktiivisesti toimineelle jäsenelle Eero Rantaselle, Kalle Kuuselalle ja Isak Mäkimetsälle. Nuorisoseuran tanhuryhmä esiintyi. Antero Hermonen esitti seuran historiikin. Vapaan sanan aikana seura sai vastaanottaa onnitteluja. Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Satakunnan lauluun.

Juhlan jälkeen Suomen ja Luvian Nuorisoseuran liput kansallispukuisine kantajineen asettuivat kulkueen eteen ja juhlaväki marssi lippujen johdolla hautausmaalle, jossa oli lyhyt kunnianosoitus vainajille.

Illalla oli näytelmäilta Tasalassa, jossa esitettiin Agapetuksen kirjoittama näytelmä "Kaikenlaisia vieraita".

1966–1969

Vuonna 1966 oli suunnitelmissa Marianpäivän iltama, jossa esitetään näytelmä "Punainen Dukate, järjestetään hiihtokilpailut, osallistutaan Laulujuhliille Harjavallassa sekä Suurkisoihin Helsingissä, tehdään retki Jämille. Otetaan osaa Kansanhiihtoon. Tapaninpäivän iltama pidetään ja kaikki sääntöjen määräämät kokoukset. Valittiin seuralle Hermann ja Hermanska. Kalevan nuorten ohjaajiksi valittiin Sirkka Heinilä ja Irmeli Virtanen.

Vuonna 1967 osallistutaan Tampereen Valtakunnallisille Laulu- ja Soittojuhlille sekä Laulujuhliille Suodenniemellä.

Vuonna 1968 osallistuttiin Rauman Laulujuhliille tanhujoukkueella. Vuonna 1970 Punkalaitumen laulujuhliilla.

Satakunnan Laujuhlille osallistuttiin joka vuosi. On osallistuttu urheilukilpailuihin, voimistelujoukkue on esiintynyt, kansantanskilpailuihin on otettu osaa ja Kalevan nuoret on ollut mukana esiintymässä.

Lokakuun 4 päivänä 1970 vietettiin Tasalassa Luvian Nuorisoseuran 75-vuotisjuhlat. Juhlan alkajaisiksi juhlasaliin kannettiin Suomen lipun ohella seuran oma lippu. Kansansoittajat Edith Tuomi ja Arvo Lindfors soittivat taustamusiikkia. Sirkka Hämäläinen lausui vieraat tervetulleiksi.

Musiikki oli juhlassa hyvin edustettuna. Oli yksinlaulua, mieskuorolaulua, pianon- ja hanurinsoittoa. Dipl.ins. Antero Hermonen esitti kertomuksen seuran toiminnasta.

Satak. Nuorisoseurojen Liiton toiminnanjohtaja Jorma Aro ja puheenjohtaja Toivo Kaija toivat juhlivalle seuralle liiton tervehdyksen. Samalla he ojensivat hopeiset ansiomerkit Sirkka Hämäläiselle ja Irmeli Virtaselle. Juhla päättyi "Luvian lauluun".

Tämän jälkeen keräännettiin Luvian kirkkomaalle, jossa pidettiin kunni-anosoitus vainajille.

Tätä päiväjuhlaa edelsi lauantainen näytelmäilta jolloin esitettiin näytelmä "Ruma Elsa" salintäyteiselle yleisölle.

1970-1983

4.11.1970 pidetyssä kokouksessa kunniajäseniksi kirjoitettiin Anna Homeri, Aili Rantala, Aarno Hollmén ja Iisakki Mäkimetsä.

Piirin näytelmäkilpailut pidettiin 29.4.1972 Tasalassa.

Toiminta seuraavina vuosina jatkui totuttuun tapaan. Kaikki sääntöjen määräämät asiat hoidettiin täsmällisesti.

Näytelmäkerhoa pidettiin säännöllisesti Kalle Kuuselan johdolla. 1974 aloitettiin näytelmän "Viisi vekkulia" harjoitukset seuran 80-vuotisjuhlaa varten. Harjoiteltiin myös kansantanssua ja muuta liikuntaohjelmaa. Kalevan Nuorille järjestetään askartelu- ja näytelmäiltoja.

5-6.4.1975 pidettiin Tasalassa seuran 80-vuotisjuhlat.

Ohjelma juhlissa: Lauantaina esitettiin näytelmä "Viisi vekkulia", Sunnuntaina jumalanpalveluksen jälkeen kunnianosoitus sankarihaudoilla, Tasalassa päiväjuhla. Tervehdyspuheen piti Torsti Paunu, liikunta- ja tanhuohjelmaa, pianonsoittoa. Lausuntaa esitti Anna Homeri ja historii-kin Antero Hermonen, juhlapuhe, kunniamerkkien jako, mieskuorolaulua ja yksinlaulua.

Vuosi 1976 ja tästä eteenpäin ja vähän taaksekkin päin on ollut toiminnal- taan alkuvuosien toimintaa vähäisempää, mutta kuitenkin on varsinaiset kokoukset pidetty ja osallistuttu tilaisuuksiin, joita on järjestetty keskusseuramme toimesta, kiitos silloisen puheenjohtajan Torsti Paunun.

Baaleja ja iltamia on järjestetty Tasalan hyväksi, koska talo tarvitsee varoja kulujen peittämiseksi, menoja on paljon ja tuloja vähänlaisesti.

1984–1995

Vuosina 1984-1987 toiminta oli tavallaan pysähdyksissä. 1985-1987 ei ollut puheenjohtajaa valittu ollenkaan, eikä muitakaan toimihenkilöitä ollut, paitsi rahastonhoitaja kylläkin oli. Kunnes sitten vuonna 1987 elvytettiin pysähdyksissä ollut Luvian Nuorisoseura uudelleen toimintaan. Syyskokouksessa 20.12. valittiin seuralle toimihenkilöt. Puheenjohtajaksi pitkäaikainen nuorisoseuralainen Irmeli Virtanen, sekä muiksi jäseniksi: Leena Kallio-Leino, Sirkka Hämäläinen, Mirja Sookari, Marja Haapakoski, Jaakko Vaahtio, Jukka Lanki, Ville Junnila ja Tuula-Marja Sainio. Satakunnan Nuorisoseurain Liiton toiminnanjohtaja lupasi ottaa Luvian Nuorisoseuran "kummilapsekseen" ja kantaa sen toiminnan käynnistymisestä erityistä huolta. Niin sitten toiminta käynnistettiin tarmok- kaan puheenjohtajan toimesta, toimikuntia perustettiin, näytelmiä harjoiteltiin iltamia varten. Joulumyyjäisiin osallistuttiin arpajaisilla ja jokainen johtokunnan jäsen velvoitettiin hankkimaan yhden arpajaisvoiton.

Samana vuonna perustettiin vanhoja seuratansseja esittävä ryhmä "Purpurit" sekä näytelmäryhmä "Perhoset", jotka toimivat edelleen. Seuratanssien kurseja pidettiin.

Tanssiryhmä "Purpurit" esiintyvät mm. Tasalassa pidettävissä tilaisuuksissa, vanhainkodissa, Luvia päivillä sekä 1989 Luvialla pidetyissä

kruunuhäiden 50-vuotismuisteloissa ja heitä tilataan esiintymään ulkopuolelle kotipitäjänkin. Kansantanhuryhmä on myös toiminnassa. Nuorisoseuralla on jo perinteeksi tullut äitienpäivälounaan järjestäminen vapaaehtoisilla voimilla. Menestys on ollut hyvä, ruokailijoiden määrä on liikkunut siinä kahdensadan paikkeilla ja ylikin. Ravintolatoimikunta on myös toiminut kymmeniä vuosia keräten seuralle ja Tasalallekin tarpeellista lisätuloa.

Koska Nuorisoseura omistaa puolet Tasalasta, on se myös kantanut huolta sen kunnostamisesta. Nuorisoseuran toimesta on saatu Opetusministeriön kautta Kotiseutuliitosta entisöinti- ja peruskorjausrahaa huomattava summa vuosien 1990-1994 välisenä aikana. Tasalan mittava korjaustyö aloitettiin v. 1989 ja jatkuu tulevaisuudessa mahdollisuuksien mukaan.

Näytelmätoimikunta

Näytelmätoiminta on alusta alkaen ollut vireää. Kun selailee esitettyjen näytelmien luetteloja nähdään siellä monia suurten teatterien ohjelmistossa olevia näytelmiä, kuten Pohjalaisia, Tukkijoella, Väkeviä voimia, Anna-Liisa, Suuntalat, Ulkosaarelaisia, Hirviherrat, Syntipukki, Olenko minä tullut haaremiin, Viisi vekkulia, Kaikenlaisia vieraita, Kuopion takana, Laivan kannella, Ruma Elsa, Espanjan kärpänen ja monia muita 1- ja useampi näytöksisiä. Näytelmä "Saimaan rannalla" esitettiin Luvian vanhan Seurahuoneen vihkiäisissä v. 1901 ja seuratalo Tasalan vihkiäisissä 1928. Kaikkiaan näyteltyjen kappaleitten luku nousee useampaan sataan – mikä valtava määrä työtä ja vaivaa, mutta myös esiintymisen riemua ja onnistumisen iloa.

Näytelmäkilpailuissa on seura saanut monia palkintoja, sekä joukkuekilpailuissa, että myöskin yksityiset näyttelijät ovat saaneet tunnustusta. Näytelmien ohjauksesta ovat yleensä vastanneet seuran omat näyttelijät, joskin myös ammattinäyttelijöiden ohjausta on jonkin verran saatu. Vuonna 1965 Nuorisoseuran näyttelijät pääsivät jopa Televisioon 12 min kestäväällä katkelmalla "Tuokiokuvia Luvialta". Vuonna 1967 kilpailtiin jälleen Kiukaisten ja Euran nuorisoseuralaisten kanssa Televisiossa esiintymisestä. Luvialla pidettiin ensimmäinen karsinta, johon selviytyivät Eura ja Luvia. Seuraavaksi karsinta oli Eurassa, jossa Luvia kilpaili euralaisten kanssa. Euralaiset saivat ensimmäisen palkinnon ja pääsivät

esiintymään. Luvialaisten näytelmä oli "Laivan kannella", sen ensimmäinen osa – ei ollut onni myötä, jäätin toiseksi.

Näyttelijöistä mainittakoon mm. Kalle Kuusela, hän oli erinomaisen näyttelijätaitonsa lisäksi myös hyvä ohjaaja, Lahja Homeri ja Mirja Sookari ovat olleet menestyksekkäästi mukana monissa näytelmissä, samoin Helena Tuominen, Suoma Vittaniemi, Antero Hermonen, Viljo Rautell, Pentti Leino, Reino Suominen, Antti Uusitalo, Martti Sädemäki, Kauko Päivömaa ja heidän kanssaan on esiintynyt lukuisa joukko muita, jotka ovat kantaneet kortensa yhteiseen kekoon. Kalle Kuusela on ollut monena vuonna kiistaton paras miesnäyttelijä ja voittanut sitä varten lahjoitetun kiertopalkinnon omakseen.

Wilho Rinne ja Yrjö Narumo, jotka olivat pitkäaikaisia ja samalla monipuolisia seuran toimihenkilöitä olivat myös näytelmissä mukana aina siihen asti kunnes täyttivät kuusikymmentä vuotta. Samoin Anna Homeri os. Seppä on ollut mukana nuoresta työstä asti. Sundin kartanossa pidettyihin iltamiin hän pääsi jo 11-vuotiaana, seuran perustamisvuonna. Hänen toimintansa seurassa kesti n. 60 vuotta. Myöskin Sandra Hannus os. Seppä oli seuran kantavia voimia ja innokas raittiuden puolesta puhuja – hän piti paljon esitelmiä raittiudesta eri tilaisuuksissa. Aili Rantala os. Heinonen, oli myöskin innokkaasti mukana näytelmissä ja muussakin toiminnassa.

Eeva Hermonen oli Nuorisoseura-aatteen parhaita työntekijöitä mitä seura on saanut hyväkseen käyttää. Aina kesä- ja joululomiensa aikana hän oli valmis avustamaan seuran ohjelmistoa. Hän ohjasi näytelmiä osallistuen itsekkin näytelmiin. Laulujuhliilla hän piti sytyttäviä ja sisältörikkaita juhlapuheita ja hänen runoilemansa ja järjestämänsä historialliset juhlakulkeet olivat vertaansa vailla. Hän oli silloisissa oloissa korvaamaton, niinkuin silloinen esimies asian ilmaisi. Hän oli yksi niistä, jotka yhdistivät oppineen ja kehityshaluisen kansannuorison rivejä.

Pappilan nuoret olivat toisetkin mukana nuorisoseuratyössä. Hanna Hermonen myöh. Heinilä tallensi seuran tapahtumia valokuvaamalla. Hänen ottamiaan kuvia on tässäkin julkaisussa mukana. Hän toimi seurassa monissa tehtävissä. Ei pidä unohtaa Antero Hermosen aktiivista mukana oloa seuran toiminnassa. Hän oli näytelmissä, johtokunnassa, Laulu-

juhlien ja muidenkin juhlien järjestelyissä. Mieskuoron johtajana hän osallistui kuoronsa kanssa Laulujuhilla n. 30 vuoden aikana joka vuosi. Hänen toimintansa seurassa pöytäkirjojen mukaan kesti 56 vuotta. Arno Hollmén oli myöskin uskollinen nuorisoseuralainen jo hyvin nuoresta asti. Hän säesti viulullaan mm. kansantanhuja ja oli muutenkin toiminnassa mukana monta kymmentä vuotta. Isak Mäkimetsästä vielä, että hän hoiti vuosikymmenet Tasalan vaatesäilytyksen "portsarin" hommia ja siitä kertyneet rahat luovutti käytettäväksi Tasalan velan lyhentämiseen. Tietojen mukaan summa ei mikään vähäinenkään ollut. Hän oli aina valmis auttamaan Nuorisoseuraa niinkauan kun voimia riitti.

Pentti Leino oli myöskin pitkään mukana ja satavuotisjuhllassakin vielä näytelmässä. Hänet valittiin puheenjohtajaksi ensikertaa jo vuonna 1940 ja oli puheenjohtajana useita jaksoja yhteensä 14 vuotta. Hän toimi hyvin aktiivisesti eri tilaisuuksien järjestelyissä esittäen itsekin ohjelmaa ja ollen mukana mm. näytelmissä.

Alkuaikoina ahkerasti mukana olivat myöskin Löytyn nuoret kukin vuorollaan, oli Eskot, Heinilät, Marttilat, Lankit, Vähä-Ruutit, Joopin sisarukset, Heinokset, Riihilät, Nordvallit, Penttilät, Vikstedtin sisarukset ja paljon paljon muita jotka useidenkin kohdalla olisi ollut syytä mainita, mutta ovathan he hyvin säilyneissä pöytäkirjoissa jälkipolvien luettavissa.

Seuran täyttäessä 28.4.1995 sata vuotta, päätettiin 100-vuotisjuhlat pitää syksyllä, koska niihin aikoihin keväällä oli Luvialla Satakunnan Kalevan Nuorten piirin Kulttuuripäivät.

100-vuotisjuhlat pidettiin 8. päivänä lokakuuta. Ne aloitettiin Jumalanpalveluksella kirkossa ja sen jälkeen kunnianosoitus kukkineen haudoilla. Sieltä siirryttiin Tasalaan, jossa tervehdysten vastaanotto, sekä ohrarynivelli- ja voileipätarjoilu ja klo 13.00 alkoi varsinainen juhlaohjelmiseen.

Ohjelma: Liput saapuvat, Lippulaulu (yleisö), Tervehdyssanat (Luvian Ns:n puh. joht. Irmeli Virtanen), Tanhuja (Luvian Karjalaisten tanhuryhmä), Juhlapuhe (kapteeni Pasi Staff), Liikuntaesitys (Kirkonkylän koulun ilmaisutaidon ryhmä), Poimintoja 100-vuotis taipaleelta (laatinut Helena Jokinen), Viirien ja ansiomerkkien jako (toiminnanjohtaja Simo Arvela), Nuorisoseuralaismarssi (yleisö), Kahvitarjoilu, Lauluesitys (Luvian mies-

kuoro), Vanhoja tansseja (Luvian Ns:n Purpuri-ryhmä), Näytelmä Tuokiokuvia Luvialta 1930 (kirjoittanut Eeva Hermonen), Luvia-laulu (yleisö), Liput poistuvat.

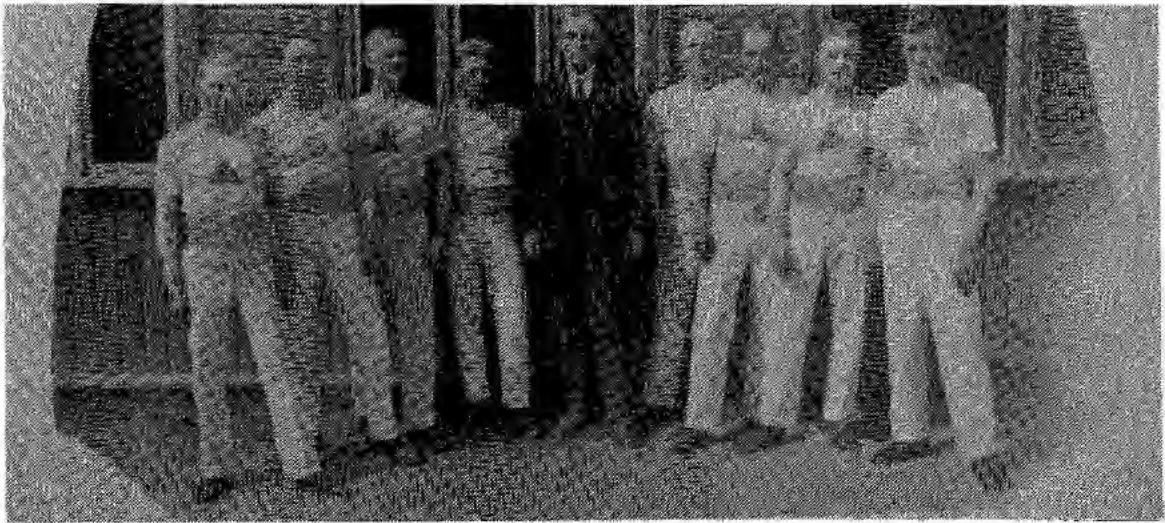
Näytelmä Tuokiokuvia Luvialta on jo ennen esitetty Laulujuhllilla Luvialla v. 1930, josta maininta jo aiemmin sekä v.1995 Luvia päivillä. Nyt tämä näytelmä oli sovitettu esitettäväksi näyttämöllä. Irmeli oli ohjannut, hankkinut puvut ja kaiken muun tarvittavan ja onnistunut siinä erittäin hyvin. Loppusilauksen ohjauksessa teki ammattinäyttelijä Veikko Hirviniemi. Satavuotisjuhlien yhteydessä jaettuja Nuorisoseuran ansiomerkkejä saivat hopeisen lehvillä Lahja Homeri ja Pentti Leino sekä hopeisen Mirja Sookari ja Helena Jokinen. H-arvo myönnettiin Torsti Paunulle. Opettaja Arvi Elomaan Luvian Nuorisoseuralle suunnitteleman viirin ensimmäiset kappaleet jaettiin myöskin tässä tilaisuudessa.

Toiminnan jatkuessa uuden satavuotiskauden alkaessa, johtokuntaan kuuluvat Irmeli Virtanen puheenjohtajana, Mirja Sookari varapuheenjohtajana, ja muina johtokunnanjäseninä Ville Junnila, Sirkka Hämäläinen, Eino Koivu, Sirkku Vuori, Raija Vuorinen, Sakari Grönroos ja Allan Lundström. Sihteerin tehtäviä hoitaa johtokunnan ulkopuolelta Aila Sookari. Rahastonhoitaja/taloudenhoitajana jatkaa edelleen Sirkka Hämäläinen. Hän on uskollinen nuorisoseuralainen ja on ansiokkaasti hoitanut edellämainittua tehtävää jo 39 vuotta osallistuen muutenkin seuran toimintaan. Marja-Leena Laine oli sihteerinä 20 vuotta, pitkän rupeaman hänkin, osallistuen vieläkin seuran toimintaan.

Nykyisen puheenjohtajan Irmeli Virtasen tarmokkaalla johdolla jatketaan toimintaa.

Tämän julkaisun kokoamisen on tehnyt mahdolliseksi seuran sadan vuoden ajalta hyvin säilyneet pöytä- ja juhlapöytäkirjat, sekä muukin aineisto. Samalla tämä on mitannut Luvian Nuorisoseuran sadan vuoden aikana kulkemaa taivalta ja olkoon se myös kannustin seuran tulevaa toimintaa ajatellen.

Luvian Nuorisoseura ry. kiittää kaikkia niitä henkilöitä, jotka ovat antaneet käyttöön valokuvamateriaalia ja henkilökohtaista kirjallista aineistoaan, sekä haastatteleamalla heitä antaneet arvokasta tietoa menneistä ja nykyisistä ajoista.

Visan miesvoimistelijat

Visan naisvoimistelijat

"Purpuri"-ryhmäläisiä harjoittelemassa Tasalan pihalla ennen esiintymismatkaa Raumalle "Mustan Pitsin Yöhön" 1993

LUVIAN NUORISOSEURAN VIRKAILIJAT:

Esimiehet

1895	Nestori Heinilä	1923-1928	Yrjö Liukas
1896	Wilho Rinne	1929	Anna Kuusisto
1897	Wilho Mäkinen	1930	Yrjö Liukas
1898	Wilho Rinne	1931	Vieno Hanelius
1899	Wilho Mäkinen	1932-1934	Antero Hermonen
1900	J.A. Heinonen	1935	Rikhard Isomäki
1901	Severi Taimi	1936-1937	Antero Hermonen
1902-1904	Wilho Rinne	1938-1939	Hilkka Rinne
1905	Juho Rosnell	1940-1945	Pentti Leino
1906	Wilho Rinne	1946	Hilkka Rinne
1907	Semmi Heinilä	1947-1948	Pentti Leino
1908	Wilho Rinne	1949-1950	Antti Uusitalo
1909	Semmi Heinilä	1951	Liisa Löytty
1910	Wilho Rinne	1952	Kalevi Hannuksela
1911-1912	Erkki Ristimäki	1953	Olavi Paavilainen
1913-1914	Yrjö Nylund	1954	Sirkka Kivimäki
1915-1916	Ossi Vuosio	1955-1960	Pentti Leino
1917	Johannes Vuosio	1961-1964	Lasse Toivonen
1918	Väinö Boelius-Marttila	1965-1981	Torsti Paunu
1919	Katri Löytty	1982	Markku Hannus
1920	Väinö Sookari	1983-1984	Pasi Staff
1921	Jooseppi Soranen	1985-1986	(ei esimiestä)
1922	Eino Aaltonen	1987-	Irmeli Virtanen

Sihteerit:

1895	Nestori Heinilä	1907	Hilda Puosi
1896	Wilho Mäkinen	1908	Laura Laine
1897	Siina Löytty	1909	Alli Vuosio
1898	Olga Vikstedt	1910	Fiina Rostedt
1899	Aino Lang	1911	Saima Mäntyvaara
1900	Aina Tommila	1912-1913	Kalle Erkkilä
1901	Anna Seppä	1914	Aili Heinonen
1902-1904	Sandra Seppä	1915	Laura Löytty
1905-1906	Anna Nordling	1916-1917	Yrjö Nylund

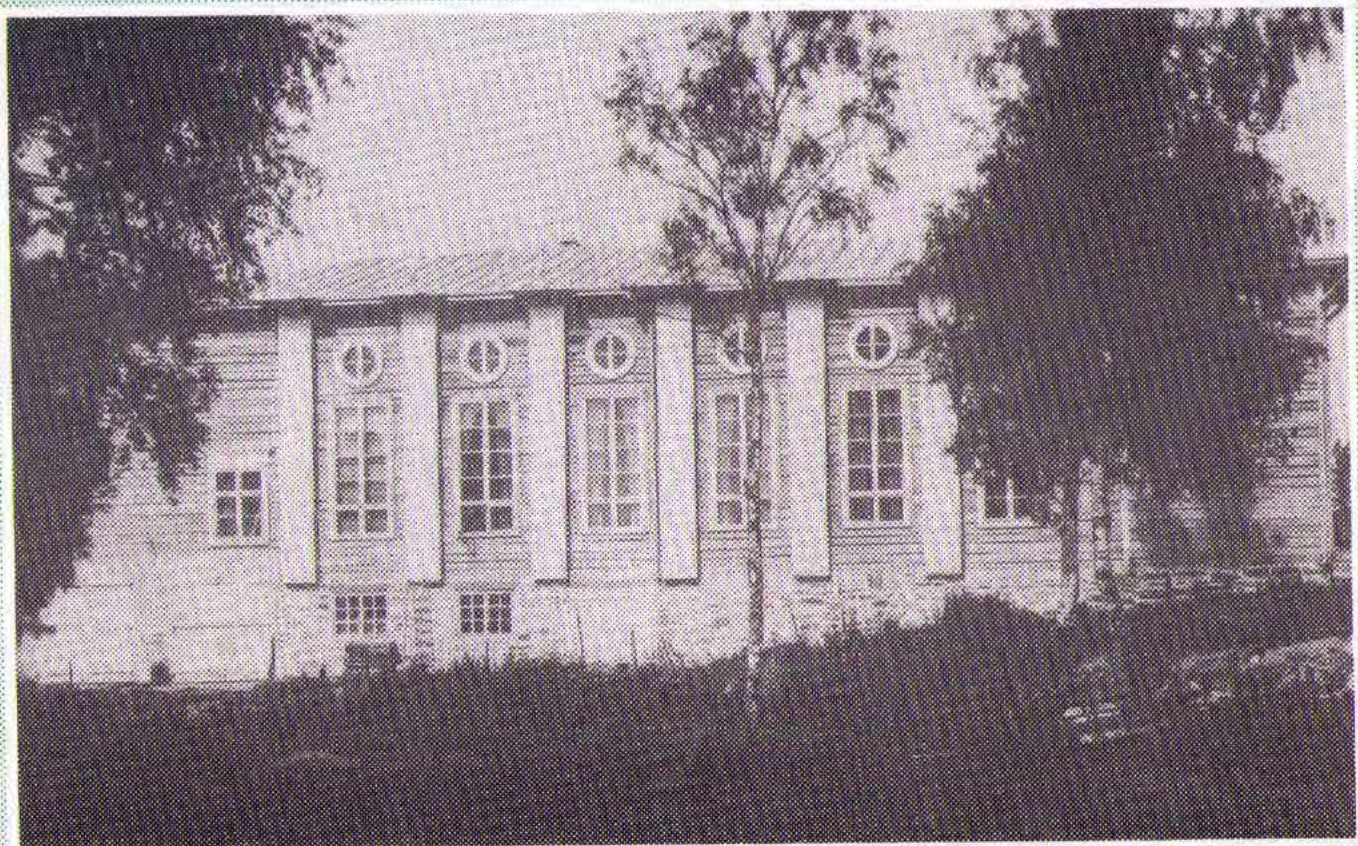
1918	Kaisa Löytty	1946	Erkki Lanne
1919	Alli Lyytinen	1947	Kaarina Päivömaa
1920	Maija Einola	1948	Kaarina Stenfors
1921-1922	Katri Levola	1949	Anna-Maija Laurila
1923	Maija Einola	1950-1953	Hilkka Laine
1924-	Hanna Riihilä	1954	Helena Tuominen
1924-1925	Anna Lanki	1955-1956	Eeva Vaahtio
1926-1927	Tuulikki Tommila	1957-1959	Sylvi Rautalainen
1928	Helmi Aaltonen	1960-1961	Irmeli Lanki
1929	Yrjö Liukas	1962-1981	Marja-Leena Laine
1930	Helmi Löytty	1982	Pasi Staff
1931-1932	Anna-Liisa Porri	1983	Hanna Laitinen
1933-1936	Helmi Aaltonen	1984	Ari Virtanen
1937-1939	Kreetta Marttila	1985-1986	(ei sihteeriä)
1940-1942	Anna-Liisa Levola	1987-1991	Leena Kallio-Leino
1943	Rauha Honkanen	1992-	Aila Sookari
1944-1945	Hilkka Rinne		

Rahaston hoitajat:

1896	Nestori Heinilä	1928-1929	Heikki Sahari
1897-1898	Juho Sassila	1930	Eero Heinilä
1899-1900	Nestori Sookari	1931-1933	Semmi Esko
1901-1913	Akseli Heinilä	1934-1939	Laina Rannikko
1914-1916	Kalle Erkkilä	1940-1950	Helena Levola
1917	Niilo Marttila	1951-1953	Eeva Sassila
1918	Vihtori Härmälä	1954-1955	Eeva Vaahtio
1919	Valto Löytty	1956-1959	Sirkka Kivimäki
1920	Yrjö Nylund	1960-1961	Marja-Leena Laine
1921-1924	Semmi Esko	1962-1969	Sirkka Kivimäki
1925-1927	Eero Heinilä	1970-	Sirkka Hämäläinen

Luvian Nuorisoseuran talo "Seurahuone" 1896–1928

Luvian Nuorisoseuran talo "Tasala" 1928–